

FEBRUAR

DUHOVNO ŽIVLJENJE 1986

evharistija
kruh življenja
in vez
edinosti

LA ESPERANZA DE LA CONVERSION

Todos los seres humanos necesitamos de conversión porque todos pecamos. Nos equivocáramos si pensásemos que la conversión es necesaria para los demás y no para nosotros mismos.

La conversión es reconocimiento sincero de los propios pecados, de haber sido uno mismo autor responsable de la violación de la ley divina. Es dolor de haberlos cometido, detestación de ellos y propósito firme de no reincidir más. Es reparación, en toda la medida de lo posible, de las consecuencias del mal hecho.

La disposición fundamental para la conversión es la humildad. El Reino de los cielos, el don que Jesús anuncia cuando comienza a predicar la conversión, sólo puede ser recibido si se tiene esa actitud. Como el enfermo que recurre al médico, como el pobre que acepta la ayuda del que posee, como el niño que se deja sostener y guiar por sus padres.

LA LIBERTAD DE LOS HIJOS DE DIOS

El que sigue a Jesús es libre con una libertad nueva, porque liberado del pecado, que es la peor de las esclavitudes, vive a imagen del Señor en la libertad de los hijos de Dios, impulsado por el Espíritu Santo, que se ha constituido en su ley interior y en la vida de su libertad (cfr. 2 Cor. 3, 1s.).

Podemos decir, con propiedad, que cuanto más un hombre se conduce según la ley moral anunciada en el Evangelio, tanto más libre es. Los santos han sido eximios modelos de libertad.

(Conferencia Episcopal Argentina)

PREGOVORI O ČASU

V veselju so ure kratke, v trpljenju dolge (istrski).

Če bi imel človek manj časa za stvari, ki so daleč,

bi imel več časa za stvari, ki so blizu (japonski).

Dolg, rana in ogenj ne smejo večno trajati (indijski).

Kar se lahko naredi kadarkoli, se ne naredi nikoli (angleški).

Času je treba dati čas (španski).

Čas pokrije in odkrije vse (nemški).

Čas je pila, ki neslišno dela (italijanski).

Dneva ne moreš zadržati, lahko pa ga izkoristiš (srednjeveški).

Prijetni pogovori skrajšajo dneve (angleški).

Prepozno je zapirati vrata, ko je konj že ušel (francoski).

Pete'inu, ki prezgodaj poje, bodo zavili vrat (turški).

Ko je riba ujeta v vršo, začne razmišljati (afriški).

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 53

FEBRUAR 1986

Prosti čas in počitnice

Sodobni znanstveni in tehnični napredek je poleg drugih dobrih sadov prinesel tudi skrajšanje delovnega časa. Prosti čas, ki se je s tem povečal, ustvarja široke možnosti za večje kulturno delovanje in druge proste dejavnosti. Za ta prosti čas pa smo tudi odgovorni. Tudi prosti čas je čas ustvarjalnosti, dejavnosti in izpopolnjevanja, ne pa gole porabe tega, kar smo z drugimi dejavnostmi pridelali. Poleg potrebnega in upravičenega počitka nam je s prostim časom omogočeno kulturno življenje ter duhovno in versko bogatje. To je čas za različne vrste „duhovnih vaj“, za poglobitev verskega in drugega znanja. V tem času se posvečamo družinskemu življenju, vzgoji otrok in utrjevanju drugih medčloveških in prijateljskih vezi. Lahko se srečujemo z drugimi narodi na potovanjih, spoznavamo naravo in ob njenih lepotah krepiamo svoje notranje duševno zdravje.

Predvsem mora prosti čas osvežiti našo sposobnost občudovanja in sproščenega navdušenja, češčenja in hvaležnosti zavoljo vseh darov, s katerimi nas obsipa božja dobrota. To so najprej darovi naše lastne narave, naših umetniških in drugih duhovnih sposobnosti, ki jih v teh trenutkih lahko razvijemo naprej. Nadalje so to darovi naših soljudi, zakonskih življenjskih sopotnikov, staršev, otrok, sorodnikov, prijateljev in vzornikov, s katerimi v prostem času navezujemo nove stike in uživamo toplino in neprecenljivo bogastvo vsakega človeškega srca. To je velik dar zunanje narave,

rastlinskega in živalskega sveta, ki nas s svojo čudovito urejenostjo, smotrnostjo in lepoto opozarja na neizčrpno bogastvo božje ustvarjalnosti in modrosti.

Naposled pa nam prosti čas omogoča, da se poglabljamo v dar Boga samega, ki se nam je dal v Jezusu Kristusu, njegovi Besedi in Kruhu. V prostem času se spominjamo vseh velikih dogodkov iz zgodovine odrešenja in tako se vse naše češčenje vseмогоčnega, večnega in troedinega Boga, ki sicer preveva in prežarja vse naše dejavnosti, lahko strne v novo hvalnico Bogu za neprecenljivi dar vsega našega življenja in delovanja.

Pismo naših škofov

Slovenski škofje izseljenskim duhovnikom in rojakom v zdomstvu in izseljenstvu za božične praznike, izseljensko nedeljo in novo leto.

Slovenski škofje, zbrani na redni seji Slovenske pokrajinske škofovske konference v Mariboru dne 19. novembra 1985, pošiljamo vsem duhovnikom v zdomstvu in izseljenstvu priručna voščila za božične praznike in novo leto. Želimo vam blagoslova od zgoraj, da bi v teh dneh živo občutili božjo ljubezen do nas ljudi, ki se je razodela z rojstvom našega Odrešenika Jezusa Kristusa.

Prav tako bomo tudi škofje te dni še bolj začutili, da smo tudi za vas odgovorni, da tudi vi spadate k naši skupni slovenski cerkveni družini. S sv. Pavlom tudi mi čutimo „skrb za vse Cerkve“.

Tudi letos smo prihajali k vam, ko ste nas prijazno vabili. Obiskov slovenskih škofov je bila deležna Avstralija, Kanada, Združene države, Francija, Nemčija, Avstrija, Švica in slovenska skupnost v Milanu. Povsod s'e nas lepo sprejeli, mi pa smo lahko videli, kaj vam pomenijo slovenski duhovniki, ki med vami živijo in delajo, skrbijo za vas in za vaše otroke. Kako veliko število otrok ste letos pripravili za birmo. Veselilo nas je, da je bilo letos še več ljudi pri birmanskih slovesnostih. Bog daj, da bi ti otroci ob prizadevanju staršev in dušnih pastirjev ohranili svojo vero in svojo slovensko zavest.

Kakor med verniki, tako je tudi letos smrt imela svojo žetev tudi med slovenskimi izseljenskimi duhovniki. V Merlebachu v Franciji je v aprilu umrl starosta slovenskih izseljenskih duhovnikov msgr. Stanko Grims, ki je 50 let svojega duhovniškega življenja

daroval slovenskim rudarjem. Njegov veličasten pogreb je pokazal, kako so tega izrednega duhovnika spoštovali rojaki in morda še bolj Francozi, ki so ga 50 let od blizu opazovali. Tu se moramo spomniti tudi Julija Slapšaka, ki je prav tako več kot 50 let deloval med clevelandskimi Slovenci.

Dragi rojaki, ko se bomo ob teh praznikih in ob izseljenski nedelji v duhu še bolj med seboj v Bogu povezali, vas iskreno prosimo, da se tudi na tujem zvesto oklepate svojih duhovnikov, ki vam skušajo po zgledu Jezusa, dobrega Pastirja, zares služiti, da ne bi v tujem morju morebitnega blagostanja utonili in izgubili najvišje vrednote življenja, svojo vero in svojo slovensko zavest. Ves mesec december bomo pri apostolstvu molitve v Sloveniji dodajali posebno prošnjo: Da bi nas božični prazniki povežali z našimi zdomci in misijonarji.

Vse vas, sobrate duhovnike in verne brate in sestre, blagoslovljamo in še enkrat vsem pošiljamo najboljše božične in novoletne želje ter vse lepo pozdravljamo.

+ Alojzij Šuštar,
nadškof - metropolit ljubljanski

+ Janez Jenko,
koprski škof

+ Fr. Kramberger,
mariborski škof

+ Stanislav Lenič,
ljubl. pom. škof

+ Jožef Smej,
mariborski pom. škof

+ Metod Pirih,
škof-pomočnik

Svetovni kongres o izseljencih

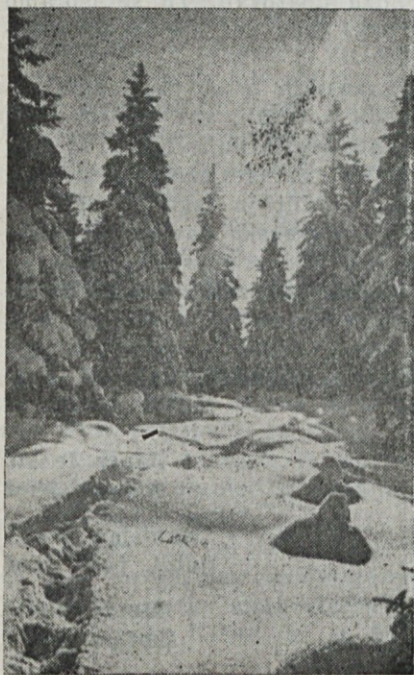
Škof dr. Stanko Lenič, narodni ravnatelj za izseljensko dušno pastirstvo, poroča:

Papeška komisija za pastora-cijo turistov in izseljencev pri rimski kongregaciji za škofo je v oktobru 1985 (od 14. do 19.) priredila v Vatikanu 2. svetovni kongres o vprašanjih izseljencev in skrbi zanje. Tega kongresa sem se tudi sam udeležil skupaj z delegatom za naše izseljence v Zahodni Evropi. Središčna tema kongresa je bila, kako naj bi se izseljenci vključili v novo okolje

brez škode za njihovo narodnost, kulturo in versko identiteto.

Udeležence kongresa je 17. oktobra opoldne sprejel tudi svetli oče, ki je imel izredno bogat govor. Med drugim je dejal: „Pot Cerkev je človek. Cerkev ne stoji ob poti človeštva kot neprizadeta opazovalka, pač pa z vsako človeško osebo hodi skupno to pot, do koder ji je mogoče. Kristus pa je prava pot človekovega življenja, pot, ki pelje prek bolečin in križa v slavo večnega življenja...“

Pastoralni delavci z vsega sveta so znova poudarjali, kako sta dolžni za izseljence, zdomce in begunce skrbeti obe Cerkvi, Cerkev, iz katere prihajajo, in Cerkev, h kateri so prišli. Domača Cerkev je dolžna prebujati zanimanje pri duhovnikih in krščanskem občestvu za ljudi, ki so od njih odšli. Posebej so poudarili, kako jih je treba dobrohotno sprejemati, ko prihajajo domov na dopuste ali ko se vračajo za stalno v domovino. Obe Cerkvi naj skrbita, da bodo imeli izseljenci misijonarje, ki jim bodo pomagali pri integraciji, posebno še na začetku. Domači duhovniki so torej nujno potrebni. Misijonarji morajo imeti vedno vtis, da jih domača Cerkev podpira, z njimi čuti. Naši izseljenski duhovniki mi večkrat očitajo, da se domača Cerkev premalo trudi, da bi imeli naši rojaki v tujini dovolj spsobnih dušnih pastirjev.

ZANEMARJEN ZAKLAD

KRISTUSOVO SKRIVNOSTNO TELO SMO

PO KRSTU smo se vsi včlenili v enega Kristusa in smo zato njegovo telo.

Kot telo moramo tudi živeti in delovati.

Smo mnogo več kakor le vsota posameznikov.

Danes imamo kar precej ljudi, ki sprejemajo Kristusa, ne sprejemajo pa Cerkve in njenih zakramentov. Zlasti se ne udeležujejo nedeljskega in prazniškega evharističnega slavlja.

Lojze o tem veliko razmišlja. Prepričan je, da bi bilo treba najprej raziskati, kakšnega Kristusa sprejemajo. Samo kot človeka, čeprav najboljšega? Morda tudi kot Boga, a si ga čisto po svoje predstavljajo? Gotovo ne sprejemajo vsega njegovega nau-

ka in zlasti ne njegove volje glede Cerkve. Vprašanje je, ali v Kristusa res verujejo, upajo in ga ljubijo. Sprejemanje z razumom še ni vera, upanje in ljubezen. Kdor vanj veruje, upa in ga ljubi, je pripravljen izpolniti tudi njegovo voljo. Tak tudi ve, da Kristus v Cerkvi živi naprej in da je na najodličnejši način navzoč pod podobama kruha in vina. Če se hoče na najtesnejši način srečati in se združiti z njim, mora skupaj z drugi-

mi člani Cerkve priti k mašni daritvi in ga prejeti v sv. obhajilu.

Nismo le posamezniki, smo božje ljudstvo

Lojzeta posebno osrečuje dejstvo, da smo vsi kristjani povezani v božje ljudstvo. V zadnjih desetletjih resnica o novozaveznem božjem ljudstvu vedno bolj prodira v zavest kristjanov. Po krstu smo se vsi včlenili v enega Kristusa in smo zato njegovo telo. Kot telo moramo tudi živeti in delovati. Smo mnogo več kakor le vsota posameznikov. Sveti Duh nas združuje v eno samo božje ljudstvo. On sam je kakor duša tega božjega ljudstva.

Napak bi ravnali, če bi živeli le kot posamezniki, samotarji. S svojim življenjem bi kazali, kakor da Kristus ni ustanovil Cerkve, tega novozaveznega božjega ljudstva.

Najbolj se uresničujemo kot Cerkev, ko se zberemo k obhajanju evharistične skrivnosti, ki je srce Cerkve, srce vsake vsake krščanke skupnosti. Brez tega srca novozaveznega božjega ljudstva ne more živeti, če hoče res ostati božje.

Kakor je prvi pogoj za dobro udeležbo pri mašni daritvi tesna povezanost s Kristusom, je drugi pogoj tesna povezanost s Cerkvijo. Le tisti, ki je življenjsko prepričan, da je član novozaveznega božjega ljudstva, čigar srce je sv. evharistija, bo mašno daritev prav cenil in se je dejav-

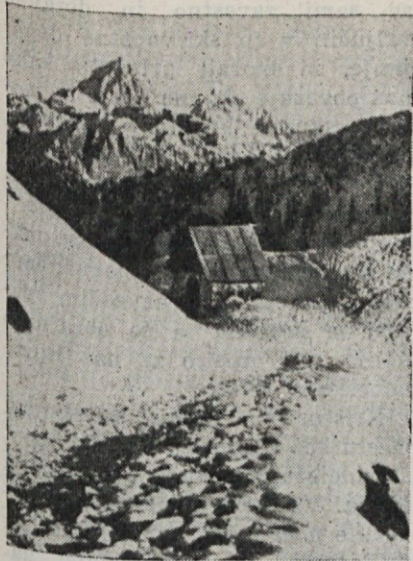
no udeleževal. Vedel bo, da je njegova navzočnost potrebna. Ne bo pozabil, da mora najprej kaj prispevati h graditvi te evharistične skupnosti, če hoče, da bo od nje tudi kaj prejel.

Božje ljudstvo iz evharistične daritve živi in raste. Kdor po svoji krivdi preneha črpati iz tega neizčrpnega božjega vrelca, prekine zvezo s srcem in mora duhovno umreti.

Drugi vatikanski koncil in odloki cerkvenega učiteljstva po koncilu učijo, da je sveta maša središče vsega krščanskega življenja za vesoljno in krajevno Cerkev in za vsakega posameznega vernika. Iz tega vidimo, kako nihče, ki hoče biti kristjan v življenju, ne samo v krstni knjigi, ne more živeti brez evharističnega središča. Lojze iz tega središča že dolgo živi.

Osemnajstletna dijakinja je bridko občutila izgubo svojega evharističnega središča: „Povedala vam bom, kako je moje življenje pusto in prazno, kar sem nehala hoditi v cerkev. Velikokrat se sprašujem, zakaj človek sploh živi. Nisem postala čisto brezverna. Včasih se spomnim na molitev, toda to mi ne vrne tistega lepega, kar sem doživljala pri maši. Tudi ob nedeljah sem večkrat rekla, da pojdem zopet v cerkev, pa mi volja vedno omaga in vse pade v vodo. Ne morem biti tista, kot sem bila prej“ (Ognjišče 12/1968, 49).

Invalidka Tinka je povedala: „Večkrat premišlujem, koliko

nam, bolnikom, pomeni sv. maša, kako pa jo mnogi, ki bi lahko šli, zanemarjajo. Meni to pomeni vse. Nedelja, ko lahko grem k maši, se mi zdi najlepša“ (Ognjišče 7/1973, 48).

„Noben človek ni otok,“ pravi John Donne. Še bolj velja to za kristjana. Naša vera je izrazito občestvena. Kristus nas je odrešil kot skupnost, ne kot popolnoma ločene posameznike. Na križu ni bila sklenjena zaveza med Bogom in posamezniki, ampak med Bogom in vsem človeštvom. Ta zaveza se pri vsaki sv. maši obnavlja.

Lojzeta zlasti prepriča dejstvo: ker smo sinovi in hčere istega nebeškega Očeta, smo in moramo biti bratje in sestre med seboj. Kristusa imamo za svojega starejšega brata. Bratje in sestre

bomo med seboj, kolikor se bomo prej izkazali kot dobri bratje in sestre Jezusa Kristusa in kot zvesti in hvaležni sinovi in hčere nebeškega Očeta.

Kakor za prvo krščansko skupnost bi moralo tudi za nas veljati: „Množica teh, ki so verovali, je bila enega srca in duha“ (Apd 4, 32). Življenje krščanskih skupnosti naj bi bilo vsaj nekoliko podobno življenju svete Trojice, ki je izrazito občestveno. Oče se ves podarja Sinu, Sin Očetu. Njuna medsebojna vez ljubezni je Sveti Duh.

Kristjani smo „izvoljen rod, kraljevo duhovništvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo“ (1 Pt 2, 9). Če so se poganska ljudstva zbirala k svojim daritvam živali in različnih poljskih pridelkov, bi bilo kaj čudno, če se ne bi mi, ki smo duhovniško ljudstvo, zbirali k daritvi tako odličnega daru — božjega Jagnjeta, ki je po človeški naravi najvzvišenejši sad vsega stvarstva.

Evharistično bratstvo

Če kje, potem velja za tiste, ki se zberejo okrog oltarja, Kristusova obljuba: „Kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi“ (Mt 18, 20). Nismo več vsota posameznikov, ampak smo sveti zbor, ki ima poveličanega Jezusa v svoji sredi. Smo in moramo biti občestvo. Naš vzor je prvo krščansko občestvo: „Bili so stanovalni v nauku apostolov in

bratski skupnosti, v lomljenju kruha in molitvah" (Apd 2, 42). Lomljenje kruha, ki je svetopi-semški izraz za mašno daritev, je prišlo do polnega razcveta, ker so kristjani po nauku in zgledu apostolov stanovitno živeli v brat-ski skupnosti.

Lojze se vedno bolj zaveda ob-čestvene razsežnosti krščanstva. Ako kristjani ne čutijo notranje potrebe, da bi se kot skupnost zbirali okrog oltarja, nekaj ni v redu. Skupnost je mrtva ali kve-čjemu životari. Najbrž mnogi kri-stjani sploh še nikoli niso zaži-veli kot skupnost.

Vsa mašna besedila in obredi od začetka do končane odslovitve so zelo občestveno usmerjeni. Splošna ureditev Rimskega misa-la glede namena začetnih mašnih obredov pred besednim bogosluž-jem med drugim pravi na prvem mestu: „Namen teh obredov je, da bi verniki, ki so se zbrali, po-stali občestvo.“

Besedilo za prenovu Cerkve na Slovenskem pri obravnavanju ev-haristične skrivnosti poudarja, da božje ljudstvo pri sv. maši zbira v občestvo Kristus po Svetem Duhu: „Mašna daritev je svetl shod ali zbor božjega ljudstva, ki ga Kristus z močjo Svetega Duha zbere v eno občestvo, da bi obha-jalo Gospodov spomin. Sveti Duh je tisti, ki stalno nagiblje božje ljudstvo, da bi se zbiralo k poslu-šanju božje besede in skupaj ob-hajalo evharistično daritev.“

Če bi bili pozorni na vse, kar se pri sv. maši dogaja, in če bi

se sami zavestno in dejavno vključili v to skrivnostno doga-janje, bi morali priznati, kako nas povezuje skupno petje in mo-litev, skupne kretnje (vstajanje, sedenje, klečanje), skupno poslu-šanje božje besede, ki nas tudi po vsebini spodbuja k edinosti.

Svoje grehe na začetku sv. ma-še ne priznamo le vsemogočnemu Bogu, temveč vsem navzočim brat-om in sestrām in se obračamo nanje, naj prosijo za nas Boga, nebeškega Očeta.

Kristusa darujemo nebeškemu Očetu kot skupnost. Kot skupnost se udeležujemo tudi daritvenega obeda. Vsak obed udeležence po-vezuje med seboj, evharistični na najtesnejši in najodličnejši na-čin. Tu je Kristus sam, ki ga u-živamo kot hrano, vez evharistič-ne skupnosti. Sv. Pavel je zapi-sal: „Ker je en kruh, smo mi, ki nas je mnogo, eno telo, vsi smo namreč deležni enega kruha“ (1 Kor 10. 17).

Koristno bi bilo, če bi kdaj po-skusili pod tem občestvenim vi-dikom sodelovati pri sv. maši in bi v tej zavesti prejeli tudi sv. obhajilo. Če se bomo potrudili in bomo odprti za božje delova-nje, bomo presenečeni nad obče-stveno zgovornostjo in močjo ev-haristične skrivnosti.

Bratstvo sredi življenja

Zavest, da smo kristjani ob-čestvo bratov in sester in da bi morali kot občestvo živeti sredi življenja, je marsikje šele v za-metku. Če bomo bratska skupnost

sredi življenja, bomo mnogo lažje uresničili tesnejšo edinost tudi pri oltarju. To vedno znova odkrivajo mala občestva, katerih člani so tudi v življenju tesno povezani med seboj. V tem primeru mnogo lažje izberejo tak način sodelovanja, ki jih najbolj povezuje v eno z Bogom in med seboj.

Kdor je mašno daritev na lestvici vrednot razvrednotil, ne bo prišel do ponovne zavzetosti zanj drugače kakor po odkritju občestva kot velike vrednote. Besede brat, sestra, bratstvo, ljubezen in edinost po koncilu pogostoma izrekamo. Toda to ni dovolj. Morda smo jih s tem celo razvrednotili in ne vidimo v njih tiste globoke vsebine, ki jo v resnici imajo in bi jo tudi za nas morale imeti.

Mašna daritev je vir in vrhunec krščanskega bratstva. Tega se premalo zavedamo in iz tega vidja premalo globoko zajemamo. Tako ostajamo še naprej žejni. Prav evharistična skrivnost, posebej še sv. obhajilo, bi nam moralo pomagati, da bi v polnosti zaživel veli krščansko bratstvo.

V zvezku za prenovo Cerkve na Slovenskem, ki govori o evharistiji, beremo: „Obhajanje evharistije pomeni shod ljubezni. Evharistična skrivnost je najprej izraz največje Očetove in Kristusove ljubezni do ljudi. Zato je največja spodbuda in moč za našo ljubezen do Boga in do ljudi. Zberemo se zato, da bi svoje življenje bolj usmerili v Boga, obe-

nem pa tudi zato, da bi ga usmerili v svoje brate in sestre. Dostikrat se niti ne poznamo in se ne zanimamo drug za drugega. Pri mašni daritvi se kristjani globlje povežejo drug z drugim, sosed s sosedom, mož z ženo, otroci s starši, starši z otroki; seveda, če dejavno sodelujejo.“

Trajno vodilo našega življenja in ravnanja je Kristusov evangelij. V povezavi s prvo mašno daritvijo pri zadnji večerji imamo tudi Jezusove besede: „Kdor je med vami največji, naj bo kakor najmanjši, in predstojnik kakor strežnik... Jaz pa sem sredi med vami kakor tisti, ki streže“ (Lk 22, 26 sl.) „Novo zapoved vam dam: Ljubite se med seboj! Kakor sem vas jaz ljubil, se tudi vi ljubite med seboj. Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj“ (Jn 13, 34 sl.).

Iz tega sledi, da nas mora udeležba pri sv. daritvi voditi do bratskega služenja v skupnosti. To služenje pa nam bo pomagalo, da bo naša udeležba pri Kristusu in naši daritvi vedno boljša. Bratska skupnost, ki se zbira okrog oltarja, mora v moči daritve in daritvenega obeda vedno bolj postajati služéča skupnost. Če se to ne bo dogajalo, ne bomo izpolnili Kristusovega naročila o služenju in medsebojni ljubezni. Zlasti pa ne bomo priče za Kristusa, saj nas bodo imeli tisti, ki nas bodo opazovali od zunaj, le za izvrševalce zastarelih, neživljenjskih obredov.

Evharistija - vir edinosti z Bogom in ljudmi

Oznanjati hočemo evharistijo kot nov vir in novo vez edinosti z Bogom in z ljudmi.

Oboje pa bomo mogli uresničiti le, če nam evharistija hkrati postane vodilo in merilo za naše življenje. Zato evharistično leto ne pomeni le zunanje poimenovanja pastoralnega dela in verskega življenja. Tudi ni le poseben vidik, pod katerim naj bi gledali na redna dušnopastirska opravila in na versko življenje. Evharistično leto tudi ne pomeni samo, da bomo vso drugo dejavnost, oznanjevanje, liturgijo in diakonijo, nekako evharistično pobarvali. Nasprotno: evharistično leto pomeni resničen premik verskega življenja in pastoralnega dela, novo in odločilno usmeritev našega verovanja, upanja in ljubezni ter našega prizadevanja za hoho za Kristusom. Evharistija kot merilo in vodilo za življenje nam mora v evharističnem letu pomeniti trojni izziv: verovati v evharistijo, častiti evharistijo in živeti evharistijo. Besede same niso nove; neštetokrat smo jih že slišali. V tem letu pa jim hočemo dati novo vsebino in nov pomen v življenju.

Verovati v evharistijo pomeni za nas izziv, da si z vso resnostjo in iskrenostjo postavimo vprašanje, ali je vera v evharistijo, ki

jo pri maši imenujemo skrivnost vere, le prazna beseda in navada, ki jo ponavljamo, ne da bi se zavedali, kaj nam pomeni. Ali pa ta vera pomeni resnično, živo, osebno in trdno prepričanje, da je pod podobo kruha zares Bog sam med nami. Jezus Kristus kot pravi Bog in pravi človek, in to pri vsaki maši in pri vsakem obhajilu. Kdo bi si upal reči o sebi, da ima tako živo vero? Tu je prva velika naloga evharističnega leta. Pri tem hočemo čim globlje in čim bolj spoznati razsežnost in pomen evharistične skrivnosti, da ne bi bila to samo vsebina, ki smo jo sprejeli kot otroci za prvo obhajilo in potem še to pozabili. Verovati, v veri zajeti nove globine in razsežnosti evharistije, to mora biti prvi premik v evharističnem letu.

Druga naloga je častiti evharistijo. Najprej gre tu za čisto srce, s katerim se moramo bližati Kristusu pri evharistični daritvi in pri obhajilu. Kdor se z grešnim in nečistim srcem bliža evharistiji, kdor sploh nima čuta za svetost, Boga ne časti, ampak žali. Ko danes vedno bolj izgubljam čut za sveto, se moram v evharističnem letu ta čut za sveto znova prebuditi. Iz tega potem nastajajo posebne oblike češčenja v molitvi, v obisko-

vanju Najsvetejšega, v zasebnih in skupnih evharističnih požnostih pred Najsvetejšim.

Tretja naloga pa je evharistijo živeti. Živeti evharistijo ne pomeni le, da hodimo k maši in prejemamo obhajilo. Živeti evharistijo pomeni dajati, darovati, deliti z drugimi vse, kar smo in kar imamo. Kako da je Kristus hotel ostati med nami ravno pod podobo kruha? Zakaj ne pod podobo luči? Ali pod podobo kristala ali pod podobo zlatega križa? Hotel je ostati pod podobo kruha, da bi se zavedali: tako nam je potreben za duhovno življenje kakor kruh za telesno življenje. Pod podobo kruha je hotel ostati tudi zato, da bi se zavedali, kako moramo ta kruh deliti z drugimi in ga dajati tudi drugim. Ko je

Jezus napovedal ustanovitev evharistije, je pomnožil kruh, ga razdelil in učencem naročil, naj ga dajejo drugim. In ko je Jezus postavil zakrament sv. Rešnjega telesa, nam sv. pismo poudarja štiri besede: vzel je kruh, ga blagoslovil, razlomil in dal.

V tem je novo vodilo, nova oblika in novo merilo za življenje evharistije: sprejeti, kar nam Bog daje, na to klicati božji blagoslov in to deliti z drugimi in dajati drugim. Živeti evharistijo pomen ne živeti zase, ampak za druge; pomeni ne le sprejemati, ampak hkrati deliti in dajati in obdarovati druge. V tem se mora pokazati resničen premik v evharističnem letu.

Alojzij Šuštar, nadškof

Nekaj misli o zdomstvu in slovenstvu

Ob dolžnosti, ki jo imamo kristjani v skrbi za splošno blaginjo, se nam kot Slovincem postavlja vprašanje o usmerjanju te skrbnosti tudi na slovensko občestvo. Gre tedaj za to, kako je zvestoba do slovenstva znak naše krščanske popolnosti, kateri so sploh temelji naše narodne istovetnosti, pa tudi, da se določi področje, na katerem naj se po nas v zdomstvu ta krepost uveljavlja.

Na vprašanje, kaj komu v zdomstvu nalaga krščanska vest v osebнем dejavnem odnosu do slovenstva, bi mogli nabrati take odgovore:

— Skoraj nič, kajti ločen sem od celotne slovenske interesne skupnosti in je zdaj moje osebno poslanstvo povsem usmerjeno na to sedanje življenjsko osredje ali je posebej namerjeno na pospeševanje vrednot, ki naj bodo v posesti vsega človeštva.

— Na slovenstvo me privezujejo spomini in rodovni ali domovinski občutki. Čut časti me nagiba, bolj kot stroga moralna zavest, da ne zatajim izvora, zavedam pa se tudi, da mi je treba pri izkazovanju ljubezni do bližnjega dajati prednost rojakom.

— Slovenske posebnosti: jezik, značaj, kulturno premoženje, so mi vrednote, ki sem jih dolžan

ohranjati zase in tudi posredovati potomcem.

— Sem zavesten pripadnik slovenske narodne skupine v tej deželi in imam obveznost, da sodelujem pri njenem družabnem, gospodarskem, kulturnem in verskem gibanju.

— V zavesti, da slovenstvo trpi silo, moram s podpiranjem kulturnih prizadevnosti ali s svojim ustvarjalnim delom prispevati k dviganju duha slovenskega človeka in bogatiti slovensko duhovno podobo.

— Ljudem v domovini, ki ne uživajo svobode, sem dolžan pomagati, da se jim budi upanje na rešitev, in s tem, da pred svetom odkrivam pretekle in sedanje dogodke in razmere, ki Slovenijo onesrečujejo.

— Kolikor mi osebne razmere in zunanje okoliščine dopuščajo, moram razvijati kar najmočnejšo dejavnost, da se splošna slovenska politična emigracija poživí in organizira ter nastopi pred svetom z glasnimi protesti in zahtevami.

— V prepričanju, da sta obstoj in napredek slovenskega naroda zajamčena samo, če bo slovensko ljudstvo uživalo državno samostojnost, se zavedam dolžnosti, da utrjujem tudi pri drugih to prepričanje, glasno terjam uresničenje te težnje in sodelujem pri

snovanju idejne in praktične zamisli slovenske države.

Kakor so te pozicije vesti urejene v smeri od manjšega proti večjemu, pa ne velja, da se v isti vrsti stopnjujejo tudi od moralno manj popolnega do bolj popolnega. Značaj, talenti, naravna nagjenja, izobraženost, osebne in družinske razmere, poklicno delo, splošno življenjsko okolje, vse to določa, do katere stopnje se bo kdo po pravici čutil obvezanega.

Razen tega je upoštevati, da sta pojma domovina in narod v smislu etičnih vrednot tako neenotno in nedoločeno znanstveno prikazana, da po njima ni mogoče trdno določati domovinsko in narodno pripadnost poedincev. Pomislimo na vprašanja o širši in ožji, stari in novi domovini, brezdomovinstvu idr. Še bolj to velja za narod, o katerem se ponujajo številne definicije, pa nobena ne more dokončno obveljati, ker pojem

povsod in za vsakogar kaj drugega vsebuje in obsega. Določen narod je lahko nesporno kulturno in socioloko dejstvo, pripadnost posameznika k narodu je pa objektivno nedoločljiva.

Upoštevati je tudi, da narod kot naravna tvorba ni družba v takem pomenu, kot ga imajo družina in prvotne rodovne skupnosti. Nima organizacije ne oblasti, ki bi mogla določati družbene obveznosti, urejati njih izpolnjevanje in sankcionirati kršitve.

Zato se zdi, da ima v mejah našega širšega kulturnega območja in rasnih prvin osebna narodna pripadnost le subjektivne temelje, izhaja na koncu iz lastne odločitve in se ne more po družbi predpisovati. Slovenstvo je posamezniku mogoče je vlivati in vžigati, ne ugotavljati in še manj določati. To bi ne bilo ne prepričljivo ne učinkovito.

Če ima tedaj osebna narodnost le subjektivne temelje, ki seveda slonijo na nekaterih objektivnih danostih, je tedaj prikladno samo nagibanje volje, da se kdo privzema k zavestnemu in dejavnemu slovenstvu. V ta namen je treba odkrivati in posredovati zadostne čustvene in razumske nagibe.

Najbližja, neposredna prvina so slovenske duhovne, kulturne dobrine, ki jih je treba poznati in imeti v posesti. Pomembno je, da so na taki vrednostni stopnji, po kateri se morejo vzporejati tistim iz drugih kulturnih krogov, posebno krajevnega. Nesporno dejstvo je, da je duhovna kultura

najpomembnejši dejavnik in pr-
vina narodnosti, zato je tudi po-
edincu najmočnejša vez z občest-
vom. Brez posredovanja visokih
slovenskih kulturnih vrednot naše
slovenstvo ne bo vzdržalo.

Ob tem je treba pobujati vse
večjo sprejemljivost za slovenske
kulturne pojave, ustvarjalne, po-
ustvarjalne in posređovalne. Zau-
stavljanje bo tudi treba nesprejem-
ljivost za kulturne dobrine, ki ni-
so slovenskega izvora, a so v
splošni posesti kulturnega sveta
in zaradi slovenskih posređovav-
cev za nas dobivajo poseben po-
men.

Ponos zaradi slovenske udelež-
be v preteklosti in danes pri raz-
vijanju tuje in svetovne duhovne
in stvarne blaginje, po kateri se
ostvarja slovenska prisotnost v
svetu, nam mora biti močnejši
čustveni vzgib.

K čustvenim nagibom volje šte-
je tudi usmiljeno sočutje s trpečo
rodno ali materno domovino. To
občutje sme prerasti v ogorčenost,
ki je vendar znamenje življenja,
medtem ko je ravnodušnost zna-
menje odmiranja.

Razumski nagibi volje do za-
vestne, hotene narodne pripadno-
sti so lahko interesni, če kdo npr.
uvidi, da mu je v njegovi narodni
skupnosti najbolj zadoščeno du-
hovnim, duševnim in čustvenim
potrebam ali morda zjamčen celo
življenjski obstoj. Nagibi so dalje
lahko dolžnostni, kot je npr. za-
vest o zahtevah pravičnosti, med
katerimi so dejanja hvaležnosti.
Končno je treba spominjati na na-

gibe altruizma, pa katerih se člo-
vek hoté naravnava k dejanjem
odpovedi in žrtiev kot stvarnemu
izražanju ljubezni do bližnjega.

Najmočnejši razumski nagib pa
bi bila konkretna zamisel prihod-
nje slovenske družbe, ki bi iz-
hajala iz občé spoznanjih in spre-
jetih narodnih ciljev. Delo za ob-
likovanje te zamisli bi poživilo
splošni interes za slovensko vpra-
šanje, formulacija zamisli pa bi
predstavljala skupni ideal, za ka-
terega bi se bilo vredno bolj živo
potegovati. Gotovo je, da bi gi-
banje za to pobujalo vse močnej-
šo narodno zavzetost.

Izhajajoč iz ideje, da je naša
emigracija edini formalni pojav
politične opozicije režimu, bi bilo
treba večjega prizadevanja, da se
ta institucionalna namembnost e-
migracije kar najbolj uveljavlja.
V tem pogledu bi bilo skrbeti, da
so vse druge dejavnosti, splošno
izobraževalne, informacijske, kul-
turnoustvarjalne, gospodarske in
družabne, čeprav so v svojem re-
du in po lastni namembnosti av-
tonomne, vendar tudi v funkciji
našega političnega prizadevanja.

V tej funkcionalni zamisli bi
bila taka idealna shema našega
idejnega gibanja:

— Oblikovanje celotne osebnosti,
predvsem tudi z razvijanjem
veselja do sprejemanja odgovor-
nosti in pripravljenosti za pomoč
pri skupnih prizadevanjih, v luči
krščanskih нравnih načel.

— Ohranjanje in krepitev na-
rodne, domovinske in skupinske
zavesti, s šolo, tečaji, družabnimi,

spominskimi in verskim prireditvami, kulturnimi nastopi, tiskom idr.

— Povezovanje in organiziranje širokih slojev, z namenom, da se ohrani in zajamči rezerva človeških sil in tvarnih sredstev.

— Vzdrževanje in pobujanje kulturnih dejavnosti in ustvarjalnosti po ustanovah in pri posameznikih, z namenom, da se naša sedanja prizadevnost in sen prihodnosti kar najbolje osmisli in oplodi.

— Delo po skupinah, ki naj preučujejo splošna in krščanska družbena načela in njih primenljivost na slovenske razmere, katerje je treba prejš kar najpopolneje poznati, in razglašanje teh načel v nauku in za prakso.

— Iz tega naj bi zraslo živo idejno gibanje, ki naj zajame najprej vse zdomstvo, potem pa tudi zamejstvo. Gibanje bi moralo zajeti vse kroge, ki se ukvarjajo z družbeno in politično mislijo iz krščanskih načelnih izhodišč, čeprav izrečno ne proglašajo, da imajo za svoj temelj cerkveni družbeni nauk.

— To gibanje naj bi ob sodelo-

vanju vseh svobodoljubnih idejnih sil rodilo krepko predstavništvo vse slovenske zunanje opozicije, ki bi zbiralo raztresene moči, razglašalo pred svetovno javnostjo slovenske terjatve, pridobivalo naši stvari razumevajočega zaveništva in pripravljalo razpoloženje za dejansko uvedbo zdravega družbenega reda v Sloveniji.

Ob tej idealni sliki se vsiljujejo praktična vprašanja o izvedljivosti programa.

Pregledati bo najprej treba, kako je z našo številčno močjo. Naravni upad s staranjem in umiranjem je nezadržen. V tem seveda ni mogoče ničesar storiti. Več skrbi kot do zdaj pa bo treba za prirast. Življenjsko naravno je, da nam mnogi iz novih rodov odtekajo tako, da se popolno vtapljajo v zanje naravno neslovensko okolje, čeprav ne odstopajo od idejnih in političnih stališč. Takemu procesu je podvrženo povsod vsako tuje doseljenstvo. Čudež bi bil, če bi mi tega ne občutili. Vendar lahko gojimo upravičeno upanje, da mnogo tega, kar je odteklo, ni dokončno izgubljeno in bo vsaj nekaj mogoče spet usmeriti v naš tok, če se pregledajo nekatera praktična stališča in spremene taktične drže.

Več prizadevanja bo treba pri razvijanju sposobnih sil, ki bi bile pripravne in pripravljene za delo v ekipah. Nismo v zadregi za moči, ki vzdržujejo našo organizacijsko strukturo, da trdno stojijo. Še manj skrbi je zdaj za

načelno trdnost. Vprašati pa se je treba, če dovolj storimo za usposabljanje in uvrščanje strokovno usmerjenih ljudi, ki bi se posvečali v naši problematiki preučevanju splošnega položaja in izdelavi dolgoročnih načrtov.

Potreba je potem po močnejši povezavi med zdomskimi skupinami, da se omilijo nasledki ločevanja po človeških tipih, ki se povsod po svoje oblikujejo zaradi zemljepisne oddaljenosti in kulturnih razlik.

Pri načrtovanju se nam je torej odločati po stvarnosti, ne po željah. Prevelika stremljivost lahko hromí, realistične drže jamčijo za večji uspeh.

V Sloveniji se pojavlja zor, ki naznanja, da se bo začelo jasnití.

Tudi zdomstvo k temu prispeva in mora vztrajati, dokler ne bo pravične razjasnitve preteklosti, možatega narodnega ovedenja in veljave svobodnega družbenega reda.

Božidar Fink

IZ „KRSTA PRI SAVICI“

...učil ljudi je mož bogaboječi,
duhovni mož, ki zdaj ga vidiš z nami:
kako nas ustvaril vse je Bog največji,
Kak' greh prišel na svet je po Adámi,
kak' se je božji Sin zato učlovečil,
da bi otél naróde in osrečil.

Da pravi Bog se kliče Bog ljubezni,
da ljubi vse ljudi, svoje otroke,
da zemlja, kjer vijo viharji jezni,
je skušnje kraj, da so naš dom visoke
nebesa, da trpljenje in bolezní
z veseljem vred so dar njegove roke,
da čudno k sebi vod' otroke ljube,
da ne želi nobenega pogube.

Da ustvaril je ljudi vse za nebesa,
kjer glor'ja njega sije brez oblaka,
oko ni vid'lo, slišale ušesa
veselja, ki izvoljene tam čaka,
da spróstenim bo vseh težav telesa
se srečnim izpolnila volja vsaka,
da bodo tamkaj božji sklepi mili
té, ki se tukaj ljubijo, sklenili.

France Prešeren

Dolžan ni samó, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!

Pogovor s profesorjem Božidarjem Bajukom.

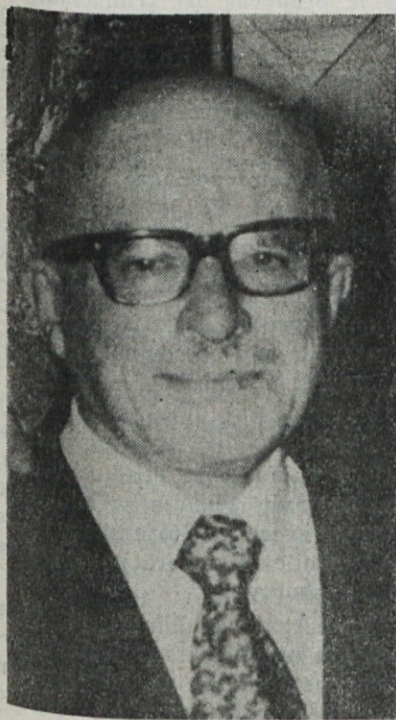
Bravec si pač lahko predstavlja, da se pričujoči „pogovor“ nekoliko razlikuje od drugih, ki smo jih doslej brali v DŽ. Mendoza je daleč od Buenos Airesa in obiski med prijatelji zelo redki. Zato pa te nadomesti pošta. In s prijateljem prof. Božidarjem sva se kar pismeno po-

govarjala. Na vsa stavljena vprašanja je kar kmalu odgovoril, seveda najprej z resno pripombo, da ga največ stane pisati o sebi, da pa v svojem življenju silno težko reče „ne“, če gre za dobro in pametno stvar. Zato se je odzval in tu je vsebina najinega razgovora.

Ob 40-letnici našega zdomstva
Ti je pogled pač gotovo več kot kdaj koli uhajal nazaj. Prehopena pot je dolga, trnjeva, a tudi po nã zadoščenja. Kako gledaš nanjo?

Prav praviš, da je naša prehopena pot dolga, trnjeva, a tudi polna zadoščenja! Štirideset let ji je že samega zdomstva! In če ob priložnosti med to potjo sedeš na občestni kamen, da se oddahneš, in se ozreš nazaj, ne vidiš več začetka. Vse preveč je bilo vmes ovinkov in zaprek, včasih skoro neprehodnega trnja. Pa je vendar tudi med trnjem ostalo dovolj lepih spominov. Bog je dal človeku to milost, da mu tudi križeve postaje ostanejo v lepem spominu.

Kako gledam na to življenjsko pot, vprašuješ. Samo 37 let je poteklo na domači zemlji. Sam dobro pomniš, kako so se grmadili

nad nas tragični dogodki do tiste majniške sobote 1945. Potem so sledila tri leta begunstva in zdaj sedemintrideset let zdomstva... Pa je imel Bog posebne načrte z nami!

Dvoje vzporednih poti Te je vodilo skozi življenje: Tvoja poklicna-vzgojiteljska-učiteljska in ona, ki se je porodila iz krvi, iz katere si izšel — pot velike ljubezni do petja in glasbe sploh. Obe poti sta Te pripeljali v zdomstvo. Postal si kruhoborec, a s poti nisi krenil. Povej mi kaj o tem, za zgled vsaj tistim, ki ubirajo pota za našim odhajajočim rodом.

Pri tem odgovoru bi se vprav zaradi zgleda mladim rad nekaj več pomudil! Pokazal bi, kako Bog človeka vodi skozi življenje k cilju, ki mu ga je določil. Мене je vodil do sedemintrideset let pevskega delovanja tu v Mendozi!

Po mladostnem dozorevanju sem spoznal, da je moj poklic: srednja šola in družinsko življenje.

S petjem sem pa pričel kot šolarček v ljudski šoli. Na gimnaziji sem poleg obveznega petja hodil tudi k zavodskemu pevskeму zboru. Imeli smo redno dve šolski maši: za višje in za nižje razrede. Za nižje razrede me je tedanji profesor petja Luka Kramolec določil, da sem ga z dirigiranjem nadomeščal, ker je sam imel mašo na drugem zavodu. Pa sem po vsaki taki maši odbrzel še k frančiškanom, da sem ujel ma-

šo in pel pri Sattnerjevem zboru.

Po maturi pa me je angažiral rajni oče, da sem mu ob njegovem orgljanju dirigiral petje na drugem zavodu, kjer je vodil petje.

Vmes je bilo seveda še sodelovanje pri Akademskem univerzitetnem zboru pod Francetom Maroltom.

Študij klavirja sem seveda opustil, ker sem se moral posvetiti svojemu poklicnemu študiju filologije.

Sodeloval sem kasneje tudi pri Akademskem cerkvenem zboru, ki je prepeval pri frančiškanski akademski maši in ga je vodil Rudi Mecilošek. Ko je pa odšel v bogoslovje, je vodstvo zbora prepustil meni — nova preskušnja!

Vmes sem pomagal tudi pri Pevski zvezi. To je bila organizacija mašnih podeželskih pevskih zborov. Bil sem nekaj časa tajnik in delal v upravi zveznega glasila „Pevec“. Leta 1931 je Pevska zveza pod očetovim vodstvom nastopila s 112 zbori in 2314 pevci!

Potem je sledila moja premostitev v Maribor. Tam sem skušal postaviti temelje za snovanje Pevske zveze na Štajerskem in se je v okolici Maribora povezalo že nekaj zborov.

Po povratku v Ljubljano sva z velikim uspehom s prof. Jesenovcem ustanovila za Bežigradom mladinski cerkveni zbor, kjer so

sodelovali dijaki iz bežigrajske fare. France je orglal, jaz pa vodil.

Nato so se začeli, kot sam dobro veš, nad nami zbirati oblaki: vojska, rdeča revolucija, dve okupaciji... Vse se je končalo — na njivah Vetrinjskega polja...

V begunstvu sem bil predsednik begunskega pevskega zbora. Vodil ga je salezijanec Silvo Mihelič. Potem je prišlo angleško preganjanje in beg v ameriško zono. Tam sem bil „šolski upravitelj“ slovenskih otrok v taborišču Asten in po skromnih močeh gojil z otroki petje. Begunski zbor je vodil oče.

Po prihodu v Argentino sem se takoj odselil v Mendoza. In tu vidim, da se je pričelo tisto, za kar me je božja Previdnost skozi vse življenje pripravljala. Vseskozi sem se ves posvetil petju. Začeli smo — s sekstetom. Pa se je po priselitvi številnejših družin kmalu formiral zborček, ki je rasel in vzdrževal skozi ves čas nepretrgano bogoslužno in svetno petje. Ni tu mesta, da bi govoril o razmahu zbora. Naše petje je vzdrževalo skupnostno življenje med rojaki, zraven pa v cerkvenem petju tudi delovalo v verskem življenju tukajšnjih domačinov. Naša pesem izpod Andov pa je ponovno odjeknila tudi v Buenos Airesu.

V svojem pisanju omenjaš: „Postal si v zdomstvu kruhoborec, a s poti nisi krenil. Povej mi kaj o tem!“

Ko sem dozoreval v mladostni-

ka, so mi vse do danes ostale kot vodilo besede, ki jih je govoril prof. Ehrlich na Sv. Višarjah in se jih vseskozi zvesto držim: „Dokler bo slovenski narod k Bogu molil in ga s pesmijo častil v svojem jeziku, tako dolgo bo imel za svoj obstanek največje zagotovilo v Bogu samem.“

Kje dobivaš vso tisto moč, ki jo je izžarevalo doslej vse Tvoje delo na vzgojnem, pevskem, prosvetnem in narodnostnem področju med rojaki tam pod Andi?

Gotovo deliš z menoj mnenje, da tudi na našem slovenskem zdomskem polju velja Gospodova ugotovitev: Žetev je velika, a delavcev malo. Kaj bi si želel od naših mladih izobražencev?

Poleg osnovnih vzgojnih, pevskih, prosvetnih načel, ki so me vodila že vsa leta moje dejavnosti, sem prinesel s sabo v begunstvo še zavest, da smo v begunstvu in da nas čakajo za bodočnost v tujem okolju nepredvidoma težke preskušnje.

Že v Vetrinju smo okoli očeta zbrani profesorji skrbeli, kaj bo z našimi begunskimi študenti, kako bodo rešili problem svojih študijev, ko so vendar naša bodočnost! Zato smo takoj poprijeli in organizirali srednješolski študij, da so mogli ti študentje tudi na univerzo. In vse priznanje gre tem študentom, ko so s tako resnostjo in zavestjo položaja nadaljevali in končavali svoje študije! Saj jih je prelepo število danes na odločilnih, pomembnih

mestih, tudi v službi naši skupnosti tu v Argentini. In pri tem mi je v največje zadoščenje, ko vidim, da se naša mlada bodoča inteligenca zbira prav v Slovenskem srednješolskem tečaju. Se pravi, da se mladi zavedajo, da je njihova dolžnost, pripraviti se tudi za reševanje naše skupnosti za bodočnost v njenem tradicionalnem kulturnem delu in v ohranitvi materinega jezika.

Tem mladim bi polagal — tudi s slovenskega vidika! — na srce, da sprejmejo klic, ki so ga koncilski očetje naslovili na svetovno mladino. Tam pravijo:

„Cerkev si prizadeva, da bi družba, ki jo boste vi sestavljali, spoštovala dostojanstvo, svobodo in pravice človeške osebnosti, vaše osebnosti...“ In končujejo: „Zadnje svoje sporočilo pošilja koncil vam, fantje in dekleta, ki boste iz rok starejših prevzeli baklo v časih, ko svet doživlja najhujše spremembe v svoji zgodovini. Vi, ki prevzamete od svojih staršev in učiteljev najboljše nauke in zgleda, boste jutri sestavljali novo družbo, ki jo boste rešili ali pa z njo vred propadli.“

Ponavljam, da mora ta naša mladina pretehtavati te besede tudi — s slovenskega vidika!

Najljubše Tvoje področje je bilo pač polje naše pesmi. Kako gledaš na našo bodočnost v zvezi z njo?

Našo pesem omenjaš! „Sem pe-

vec, in peti je vse mi na sveti...“ V značaju, v naravi slovenskega človeka je pevski dar in čut za petje. Pesem ga spremlja skozi vse življenje. Vse njegovo versko-bogoslužno in svetno življenje je v svojem bistvu združeno s petjem. Pesem ga spremlja od rojstva do smrti. Vsi življenjski dogodki so mu povezani s pesmijo.

Z zadoščenjem gledam in berem, kako med našo mladino v zdomstvu npr. po slovenskih šolah, pa tudi v mladinskih zborih gojijo petje in kako naša pesem — živi.

Za naše mlade in bodoči rod bi glede materinega jezika in naše pesmi ponovil Ehrlichove besede: „Dokler bo slovenski narod v svoji besedi in v slovenski pesmi Boga častil, tako dolgo ima zagotovilo za ovstanek v Bogu samem.“ To je misel, za katero si moramo prizadevati vsi, da jo vcepimo našemu mlademu rodu!

Gotovo si tudi Ti že iš, da bi se slovenska govorjena in peta beseda še dolgo glasila izpod Andov preko pampe do Buenos Airesa in da bi njen odmev odjeknil tudi v naši dragi Sloveniji. Kaj bi v zvezi s to željo položil na srce našemu mlademu rodu?

Poleg naše besede se naša pesem vse od prvega početka glasi tu pod Andi v Mendozi. Poleg posebnih pevskih nastopov skoro ni prireditve splošnega značaja, da bi se zbor ne pojavil na odru. To je naša pesem!

S svojim petjem pa smo mnogo let obilno prispevali tudi — zlasti pri bogoslužju — tukajšnjemu okolju. Slovensko ime je postalo splošno poznano v krščanskih krogih prav po petju: „Coro Esloveno“.

Tudi je naša pesem izpod Aconcague že ponovno segala z uspehom tudi v Buenos Airesu.

Za naš mladi rod sem prepričan, da je **po svoji vesti**, ko izvidra iz slovenskega porekla s svojo

sto in sto letno krščansko tradicijo in narodno kulturo, ki je značilna prav v slovenski besedi in pesmi, **dolžan** gojiti te svoje vrednote — zaradi sebe in ožjega našega slovenskega okolja kakor tudi za to, da s svojimi tisočletnimi kulturnimi vrednotami prispeva k napredku dežele, ki je — njegova domovina.

Pogovarjal se je
dr. Julij Savelli

NAŠA BESEDA

Čudežno ptičko imamo.
V srcu nam strune razpreda,
poje, smehlja se in joče —
naša beseda.

Mehka je, uspavajoča,
kakor dih vetra v vrhovih,
silna kot duša, ki vriska
v velikonočnih zvonovih.

Stopi na morsko obalo,
kadar valovi bučijo,
in jim ukaži, naj pesem
svojo na dno potopijo.

Stopi na góro, ukaži
soncu, naj neha sijati,
materji svoji poreci:
Nehaj ljubiti me, mati!

Morje bo dalje bučalo,
sonce bo dalje sijalo,
mati vsa tiha in bleda
te bo ljubila do konca —
večna je naša beseda.

Mirko Kunčič

Ciril in Metod, naša sveta učitelja

Nadaljevanje in konec govora iz prejšnje številke Duhovnega življenja

Na prvem mestu v encikliki o svetih bratih opozarja Janez Pavel II. na premišljenost, razsodnost, modrost svetlih bratov. Ta lastnost, ki pomaga, da spoznavamo smisel in bistvo stvari, je odsev Vélike Modrosti, kateri sta posvetila sebe in svoje poslanstvo. Trezna razsodnost solunskih bratov pa se ne izčrpa v teoretičnem tehtanju različnih možnosti. Ker raste iz ljubezni do Resnice, je jasnovidna, in ker poganja istočasno iz ljubezni do ljudi, se izraža v odločni dejavnosti.

Globok in pravoveren nauk je druga bistvena lastnost naših apostolov. Živela sta, prav kakor mi, v dobi velikih zmot, slabih zgledov in krivih ver. Ciril — ljubitelj resnice — filozof, se je prav zato še z večjo vnemo posvečal študiju in pomagal ohranjati v razburkanem svetu čist in jasen katoliški nauk. To jasnost je dokazoval v razgovorih z judi, muslimani in krivoverci svoje dobe. A v njegovi jasnosti je bila dobrota, kateri je tuj vsak napuh.

In kje naj iščemo lepšega zgleda krščanske uravnovešenosti? V sebi sta brata združevala:

— ljubezen do vsega človeštva, naravnega, z veliko ljubezni-

jo do Kristusa in sv. Trojice; — Grka po mišljenju in čutenju sta ponosna na svoj rod, a hocha, da bi mogli tudi nepismeni slovanski rodovi biti enako ponosni na svojo kulturo in izvor, kajti častivredni Adamovi potomci so;

— izhajata iz vzhodne krščanske in meniške tradicije, a sta zvesta rimskemu „apostolu“ kot vidnemu predstavniku vesoljne Cerkve;

— zaupata brezmejno v božjo pomoč, a vsak svoj korak temeljito pripravita.

— učita istočasno brati zakone in razumevati božji nauk, v zavesti, da je vse stvarstvo — tako vidno, kakor nevidno — del iste neskončno močdre Stvarnikove zamisli.

Zvestoba, ki jo poudarja papež, ko govori o njunih lastnostih, se je kazala tako v odnosu do Boga kakor do ljudi.

Bila sta zvesta drug drugemu, svoji Cerkvi in svojim učencem pa tudi grškemu narodu, ki ju je rodil.

Domotožje ju je težilo, a sta ga prenašala pogumno.

Ciril, ki je vedel, da bo brat Metod po njegovi smrti še bolj

M. Gaspari

osamljen in zato še bolj poln domotožja, mu na smrtni postelji govori takole:

„Glej, brat, v isti jarem sva vprežena in skupno sva brazdo orala, a jaz padam sedaj na plug, ko sem končal svoj dan. Vem, da močno ljubiš Goro, nikar zaradi Gore ne zapuščaj učenja svojega, saj v tem se še prej zveličaš.“ (Gr 79, K 31)

Gora Atos, kraj njunega menišтва, je bil dom, po katerem sta hrepenela, a sta umrla v izpolnjevanju božje volje, daleč od doma in ljubljenih gora.

Vendar zvestoba kliče zvestobo! Bila sta zvesta in zato tudi deležna zvestobe tako ljudstva kakor knezov Rastislava in Kocelja.

Predvsem Kocelj, o katerem pravi „Žitje Konstantina“, da je

vzljubil slovensko knjigo (Gr 101), se je po Cirilovi smrti zavel in poslal v Rim 20 plemičev s prošnjo papežu, naj posveti Metoda v škofa in ga pošlje v njegovo kneževino. Papež je slovenskemu knezu ustregel.

Ustanovna listina prve slovenske škofije, ki je segala preko Panonije in Moravske in v katero so spadala tudi mesta Ljubljana, Celje, Ptuj... je bila napisana na božič leta 867, čeprav je stopila v veljavo šele po Cirilovi smrti.

Papežev ustanovni odlok se pričinja z besedami: „Hadrijan, škof in služabnik božjih služabnikov, Rastislavu, Svetopolku in Koclju.“ (K 33)

V tej naslovitvi, na tri srednjeevropske slovanske vladarje, ki jo je papež Hadrijan gotovo na-

pisal v skladu z mišljenjem svetih bratov, je „izražena močna programatična moravsko-panonska trovezava, ki bi mogla kljubovati nemškemu nasilju.“ (Gr 102) Svetnika sta jasno videla, da je politična neodvisnost pogoj, da morejo narodi resnično svobodno rasti in se razvijati iz lastnih naravnih korenin.

Svetopolkova izdaja leta 870 je to zamisel onemogočila, čeprav ni mogla preprečiti Metodovega imenovanja za škofa.

Takole piše papež slovanskim vladarjem, med njimi slovenskemu knezu Koclju:

„Mi pa smo s trojno radostjo napolnjeni sklenili poslati Metodija, našega sina, ko smo ga po preiskavi obenem z učenci posvetili, v vaše dežele. Je to mož popolnega znanja in pravovernosti in vas bo učil, kot ste prosili.“ (K 34)

Tako je postal Metod škof tudi naših slovenskih prednikov.

Vršil je svojo službo, kakor prej ob bratu Cirilu tudi zdaj kot škof, z apostolsko gorečnostjo, ki jo okrožnica „Slavorum Apostoli“ še posebej omenja. Po papeževih besedah smemo gledati v svetih bratih „resnična predhodnika ekumenskega gibanja, ker sta hotela zbrisati ali zmanjšati vsako resnično ali celo namišljeno pregrajo med skupnostmi, ki so del iste Cerkve.“ (SA 14).

Vendar njuna gorečnost ni bila brez žrtev. Gojila sta jo lahko le s pomočjo „pogumne odločnosti“,

ki ju spremlja skozi vsa leta napornega delovanja.

Pogum — je naravna krepost, ki more prejeti s pomočjo sv. Duha nadnaravno razsežnost. Tako Konstantin kakor Metod sta imela že v mladih letih dovolj priložnosti, da sta se izkazala kot pogumna človeka.

Predvsem se kaže njuna krepka in velikodušna močatost v nastopu s predstojniki, z vladarji, katerim je bilo treba dokazovati pravilnost nauka, pa s krivoverškimi duhovniki in škofi, katerih zmoto sta zavračala, ne da bi se spustila v nizke napade njih, ki so se motili.

Naravnost herojski pogum izkaže Metod, ko ga nemški škofje preganjajo in zapro, mu nastavlajo pasti in spletke, a ne dosežejo od njega drugega kakor pogumno samozavest.

„V naši pokrajini učiš!“ so nemški škofje očitali zaprtemu Metodu.

„Če bi vedel, da je vaša, bi odšel, toda to je pokrajina sv. Petra,“ je bil svetnikov odgovor (Gr 104). A Metod je bil pripravljen celo na mučeništvo. „Nisem boljši od tistih, ki so zaradi resnice po mnogih mukah tudi to življenje izgubili,“ (Gr 104) je izjavil pred svojimi preganjalci.

Dve leti in pol je prestal v ječi škof Metod, za pravice svojih slovanskih — tudi slovenskih — vernikov. Rešilo ga je posredovanje papeža Janeza VIII. na prošnjo in s pomočjo slovenskega

kneza Koclja (Gr 112). To je zapisano v 10. poglavju „Žitja Metoda“ z besedami:

„...ko je zvedel (apostolik), je poslal sodbo proti njim, da ne sme nobeden kraljev škof peti maše, dokler bodo (Metoda) držali (v zaporu). In tako so ga izpustili in rekli Koclju: „Ako imaš tega pri sebi, se nas ne boš dobro znebil.“ (Gr 113)

Toda Kocelj, slovenski knez, je ostal Metodu zvest, čeprav je lahko slutil, da ga bo zadelo maščevanje.

Seme, katerega so sejali veliki možje kot cesar Mihael, papeža Hadrijan in Janez, knez Rastislav in Kocelj, filozof Ciril ter

škof Metod, pa je sredi trpljenja in velikodušnega poguma že kmalu nakazalo tudi prve sadove slave, za katero je bilo sejano.

Bilo je v božičnem času. Sveta brata — na višku svojega potovanja — sta dospela v Rim. Sv. oče in vse mesto je sprejelo z veseljem popotnika, ki sta prinesla preko Moravske in skozi naše kraje iz daljnega Krima ostanke sv. Klementa, rimskega papeža in mučenca.

Tedaj je papež Hadrijan „vzel slovenske knjige, ki sta jih prinesla Ciril in Metod, jih posvetil ter položil na oltar v Marijinem hramu, ki se imenuje — Jaslice. Nato so peli z njim liturgijo...“ (K 27)

Ob tej priložnosti je verjetno prvič odmevala slovanska molitev v samem središču krščanstva. Sv. Ciril, edini duhovnik v odposlanstvu, je pel v jeziku naših prednikov: „Slava v višnjih Bogu in na zemlji mir človekom blagovolenja.“ (K 28)

Slovanski načrt svetih bratov je dobil slovesno potrditev in priznanje v Rimu na božič leta 867.

Za nas pa je pretresljivo, da so bile prav slovenske knjige tisti dar, s katerim je naš narod obdaroval božje Dete, 867 let po tem, ko so Ga predstavniki drugih rodov počastili z zlatom, s kadilom in z miro.

Zgodilo pa se je to po papeževih rokah, v cerkvi, posvečeni na-

ši nebeški Materi. Kdo ne bi bil upravičeno ponosen na tako slovesen in pomemben pričetek svoje književnosti!

Po Metodovi smrti leta 885 je bilo videti, kakor da je bilo za Slovence delo svetih bratov brezplodno. Njune učence so pregnali. Slovanski vzhod in sever sta bila deležna sadov, ki so poganjali iz slovaške Moravske in iz slovenske Panonije.

1000 let po Metodu pa je seme obrodilo nov, čudovit sad. Bog nam je naklonil drugega velikega škofa: Antona Martina Slomška. Ni slučaj, da je prav ta škof, ki je leta 1851 ustanovil Bratovščino sv. Cirila in Metoda za združitev ločenih kristjanov, preplaval s slovenskimi knjigami Družbe sv. Mohorja domala vse domove na Slovenskem. Knjiga, ki sta jo sveta brata namenila ljudstvu, se je po Slomškovem prizadevanju vrnila med ljudstvo.

Iz Ciril-Metodovega izročila in iz njune šole se dviga tedaj ne le naše cerkveno občestvo, temveč tudi slovenska kulturna samobitnost v duhu krščanskega spoštovanja osebnih in narodnih posebnosti. To potrebo poudarja Janez Pavel II. v okrožnici „Apostola Slovanov“ z besedami:

Katoliška „razsežnost poganja sama od sebe iz medsebojnega

spoštovanja do vsakega človeka in vsakega naroda, bodisi velikega ali majhnega, po odkritem spoznavanju lastnosti in pravic bratov v veri.“ (SA 18)

„Vsak človek, vsak narod, vsaka kultura in civilizacija mora razvijati svojo lastno nalogo in ima svoje mesto v skrivnostnem božjem načrtu, v vesoljni zgodovini odrešenja.“ (SA 19)

Sveta brata Ciril in Metod sta spoznala in izvrševala svojo nalogo v tem načrtu.

Bog daj, da bi to znali spoznavati in izpolnjevati tudi mi, ki duhovno rastemo iz semena, katerega so pred 1100 leti posejale med našimi predniki svetniške roke.

Naša sveta učitelja Ciril in Metod naj izprosita, da bomo, potomci karantanskih in panonskih svobodnjakov, vztrajali na težavi poti, ki vodi preko „solznega telesa“ (Gr 189) k božji slavi in k našim „pradednim častem“.

VIRI:

Janez Pavel II.: „Slavorum Apostoli“ (L'Osservatore Romano“ 14. 7. 1985) (SA)

Dr. Franc Grivec: „Sv. Ciril in Metod“ — Celje 1963 (Gr)

Dr. Stanko Kahné SDB: „Naša učitelja sv. Ciril in Metod (Trst 1963, knjižice 35) (K)

Pratika

Vsako leto, prav na praznik svetega Štefana, postavi medicar stojnico pred cerkvijo. Sveče se kakor kakor majhne rumene orgle vrste na mizi — če imaš srečo, utegneš dobiti tako, ki ji na sredi zmanjka stenja! — v velikih škatlah se smejiyo lectasti srčki in punčke z debelimi cukrenimi pentljami ter papirnatimi obrázky, rdeči konjički iz testa tiho rezgetajo proti papirnatim podobam svetnikov in na rdeči vrvcí se zibljejó stekleni molki in pločevinaste trobente; sredi teh zemeljskih in božjih blagoslovov ter odpustkov, sredi sladkega vonja piškotov, cukrov in medu pa se dviga stolpiček čisto novih pratik.

In vsako leto, prav na dan svetega Štefana, kupi gospodinja novo pratiko. Tik ob mašni knjižici jo nese domov, na prsih, kakor veliko bogastvo. Pratika diši po medu in svečah. Tedaj je še lepa in bela; rdeča in modra barva črk in podobe na platnicah žare kakor pisana zastava. Toda po prvih mesecih se je zgodila nesreča; saj je pratika sicer vedno spravljena za tramom pod stropom poleg škatlice s kadilom, toda tisti dan je ostala na mizi in tako prišla otrokom v roke. In zdaj je taka, da se je Bog usmili! Človek bi rekel, da je pretrpela vsaj sedmero egiptovskih nadlog, če ne vseh desetero... Prava mučenica je bila, otroški rablji so jo tako zmrcvarili, da nobenega svetnika, ki je naslikan v pratiki, resnični rablji niso tako. Prvi ji je počrnil obraz, drugi ji je izpulil roko, tretji ji je ušesa navil, potem so jo hoteli imeti vsi naenkrat, pa so ji zlomili hrbet... Toda zvečer so bili mučenci otroci, Jožek največji. Res, palica se je zlomila na njih in povrh so morali poslušati še dolgo pridigo ter iti brez večerje spat. Toda pratika je bila kljub temu ob svojo lepoto, pratika, ta zvesti materin arhiv, ki bo konec leta vreden več kakor krstne bukve v župnišču... Odlej jo mati zaklepa v stensko omarico ter jo pokaže samo ob izvoljenih urah. Pa kaj pomaga: trem kmetičem na platnicah je Jožek že narisal brado in brke, sonce je sredi zvezd počrnelo in

mesec je dobil turško kapo. Zdaj nič več ne diši po medu in vosku: navzela se je vsakdanjega duha naše izbe in duha zemlje... Morda je prav zato še več vredna. Čez leta, ko bodo otroci že veliki, bodo še našli odtise svojih prstov in svoje prve slikarske poskuse v njej. Takrat se bo mati veselo zasmejala: „Vidiš“, bo rekla, „tole si pa naredil, ko si shodil, ko si šel k birmi, ko si prvič pasel...“ Nič več ne bo huda; prepričan sem, da ji bo ta pratika ljubša od vseh drugih, ki so še lepe in polne samo domačih vsakdanjih skrbi.

„Oj, ti ljuba pratika!“

Prav danes kaže dež, čeprav si je sonce, in zato je rekel sinoči stari Tine: „Jutri bomo pa kosili. Pratika kaže dež, torej bo gotovo lepo...!“

Pa naj kdo reče, da pratika ni potrebna!

Kadar vzamem pratiko v roke, se nikdar ne morem otresti prijetnega, skrivnostnega občutka. Prav tako se približujemo kaki veliki skrivnostni pustolovščini. Nihče še ne vé, kakšno prečudno razodetje se skriva v dnevih, ki so rdeče in črno zaznamovani na prvih straneh. Ko sem bil še otrok, mi je bila pratika prva učna knjiga. Brati še nisem znal, toda prav dobro sem znal pokazati godove bližnjih in daljnih sorodnikov. Najljubša zabava mi je bila, da sem občudoval svetnike v pratiki. Najbrž sem zato danes prepričan, da so tudi živali v nebesih, samo da imajo druga imena

kot na svetu. Dve beli miši, ki glojeta preslico, nista več miši, temveč se imenujeta sveta Jedert in medved, ki prenaša polena, je zdaj sveti Gal... Kako pa bomo spoznali v nebesih svetega Martina, če ne bo za njim gagala belagosa, in s čim naj se igra sveta deklica Neža, če ji sveti Peter ni spustil jagenjčka v nebеса...?

Potem pa vremenska znamenja! Najlepše je znamenje za veter, ki me spominja ptička z velikim očesom in odprtim kljunom, najgrši pa tisti kurnik, ki naznanja sneg, da me vselej zazebe, kadar ga vidim... Ne, nihče mi ne bo pravil, da je pratika kar tako, kakor bi hoteli vedeti prepametni ljudje. In mesečna znamenja, znamenja sončnega kroga — vsako je čudež in skrivnost zase, da so še stari vsevedni strmeli nad njimi... Pa sejmi in vremenski pregovori! No, sejme zna vsak pošten kmet na pamet, toda otrokom pomenijo praznik, čeprav niso rdeče zaznamovani. Kajti takrat ni šole in cigarni pridejo, z njimi pa vrtiljak in opice in papige; tedaj si na stojnici kupiš nožiček ali rdeče naočnike ali petelinčka, ki piska, ali balon... In vola smeš gnati na sejma ali pa s sejma, kakor pač kane, in če je oče dobre volje, ti kupi nov slamnik s petelinovim peresom... Še sanjske bukve, ki jih tako obraja stara Cepka, niso nič v primeri s pratiko. Sanjske bukve pravijo na primer: „Klobasa, videti jo: želodcu želiš dobro ustreči.“ Pratika pa ti poka-

že debelega prašiča in zraven pove, s kakšno mastjo ga moraš re-
diti, da boš tako debele svinje
imel, kajti pri suhljatem prašiču
ti tudi najlepše sanje ne bodo ro-
dile kaj prida klobas.

Zdajle bi bil rad spet otrok, da
bi se razveselil svetega Grego-
rija, ki mu sedé golobčki na ra-
mi, in dobrega berača Aleša pod
stopnicami, treh jabolk svetega
Miklavža pa Lazarja, ki leze iz
groba... Toda preveč pratik sem
že preživel in s svojimi ubogimi
rokami ne morem ustaviti sonca.
Tudi smrt ga ne more ustaviti.
Odkar vem, da nam vsak dan za-
piše svojo besedo v srca in za-
riše svojo potezo v obraze, sem
prenehal biti otrok in odslej mi je
vsaka pratika, ki jo na god pape-
ža Silvestra odložim, kakor del
mojega življenja, kakor izpeta pe-
sen, ki mi je žal zanjo... Nekaj
velikega se je končalo, nekaj ve-
likega se začinja...

Sonce se poslavlja od zname-
nja kozla, vodnar ga že zajemá
v svoje vedro. Kolovrat brni in
tkalčev čolniček teka. Sveti Tri-
je kralji so nas obiskali, sveta
Neža je prepestovala jagnje in
palmovo vejico. In sonce raste.
Sveti Valentin ima ključé do ko-
renin. Pretakanje sokov v dreve-
snih deblih zaživi in pod gozdom
pokopujejo pusta. Treba se je
osvoboditi starih nadleg in na-
brati nove sile. Dvajset mare-
ličnih koščic smo vsadili za hle-
vom.

Ko sveti Jožef doteše svoj dan

— takrat ima naš Jožek god, do-
bro si zapomnite! — so latvice in
druge posode za mleko priprav-
ljene; spomladanska mlečna obil-
nost se bliža. Na cvetni petek ima
mati z Marijo sedem žalosti svoj
god; to je drugi družinski pra-
znik in v pratiki zaznamenovan z
debelim okvirom. Potem jaha Kri-
stus v cvetno nedeljo in pod tež-
kimi oblaki, ki više nad preora-
nimi polji, se vračajo ptice se-
livke v deželo. Čutim nemir v no-
snicah, v ustih, z vsemi čutili in
s srcem... Treba je živeti s
stvarstvom.

Popki se razcvetajo. Velika noč
poje z vsemi zvonovi. Spev sveta
prevladuje nad otožnostjo smrti.
Potem zacveto šmarnice in po pr-
vem dežju stopa živina na pašo.
Pijani smo od življenja, telo je
premajhno za kipečo kri. Težki in
trudni smo nad obilnostjo pomla-
di. Sadovnjak gorí v belih cveto-
vih in Marijini oltarji žare prav
v srca ljudi.

Rožnik je kakor od ljubezni
pijana mladost. Vonj sena nas
vse razdivja. Približal se je pra-
znik svetega Primoža, ko je ma-
ša v gori in velik praznik polj in
— glej, že je tu sveti Anton, pa-
tron gospodarja in naše Tončke;
praznujeta ga sredi zorečega ži-
ta in ob najvišjem soncu. V ro-
snem jutru gre procesija čez po-
lje, in ko zagore kresovi — se
prebudimo pod soncem, ki se ni-
ža. Velika tišina ga spremlja. Ko
obišče Marija Elizabeto, dozore
jagode in borovnice in lipa za-
cvete. Čebele letajo nad žanjica-

mi; ljubezen v žitu je lepa. Sonce gre v znamenje leva, ki pomeni življenje, dokler nas solze svetega Lovrenca, ki so kakor padajoče zvezde, ne opomnijo, da začenja zoreti rana smrti. Toda poprej se nam še duša razbrizgne v opoju tisočerih barv; kar nabite so s sončno močjo. Tedaj je bolečina lepa in ljubezen žge. Prvi plodovi nam padajo v naročje. Zavest žrtve nas posvečuje in resni. Ko odcvetó sončnice in se sence podaljšajo, potrka na vrata mesec poslavljanja. Ko se sonce ustavi v ravnotežju med bivanjem in minevanjem, zagore gozdovi. Bolečina se zajé v srce. Ptice se zbirajo na cerkvenem zvoniku. Seme ozimine pada v razorane brazde in ognji gore po gmajnah. Po zadnjem vrisku sredi polnih brajd se sklonimo sami vase. Lahne megle vstajajo; težek veter slači drevesa. Resen in slovesen prihaja spomin na mrtve — naj v miru počivajo! — Pokoj nas navdaja. Iščemo si sreče v tišini. Ko se umiri vinski sok, se začno stekati soki rastlin nazaj v korenine. Stržek smuka pod grmičevjem in napoveduje sneg. Mlin klopota skozi otožnost meglenih dni.

Sveta Cecilija je odigrala svojo pesem na majhnih orglah. Tiho prihaja advent. Led in sneg pokrijeta utrujene strasti zemlje.

Človek pričakuje Odrešenika. Nekje se poraja novo sonce...

O, pratika, knjiga velike mo-

drosti zemlje in človeka na njej! Vse je razumljivo in določeno vnaprej. Toda obenem je knjiga s sedmerimi pečati zapečatená, knjiga skrivnosti, ki jo pozna samo Bog.

Kdaj bomo do dna razumeli skrivnost zrna, ki umre?

Četrtega marca je zapisal gospodar na rob pratike: „Pripustil kravo.“ Če Bog dá, bo smel sredi decembra zapisati: „Dima imela telička; tehta...“ Dobra žival v hlevu, ki ima tako neumno zveste oči, že čuti premike v težkem telesu... Toda mati ni vedela, ko je na svetega Štefana dan nesla domov novo pratiko, da bo morala sredi poletja prav poleg podobe svete Ane zapisati z nerodno, utrujeno roko: „Ivan umrl, star osem in dvajset let. Usmiljeni Jezus, usmili se ga!“ Ne, mati ni vedela in Ivan ni vedel in v nobeni pratiki ni bilo zapisano to. V pratiki je kazalo stanovitno vreme — lepa, črna zvezdica! — in polna luna je bila naslikana zraven... Nikjer ni črna roka kazala na tisti mrzli, deževni val, ki je ugrabil materi sina... Usmiljeni Jezus, usmili se ga! Kljub silnemu kriku materinega srca se na mesečni sliki v pratiki mirno kopljejo deklice, da kar slišiš njih smeh in čofotanje vode, in na drugi strani košatega leva se vozita v čolnu mož in žena proti cerkvi; sredi jezera. Toda zgodilo se je nekaj... nekaj... Usmiljeni Jezus, usmili se ga!

Toda Tončka je vedela!

Tončka je vedela, da bo smela zapisati slab mesec pozneje, tik ob podobi Matere božje, ki se med žarki in oblaki dviga v nebo: „Rojen Jernejček. Bog mu daj svoj blagoslov!“ Vedela je, zakaj velika je bila njena ljubezen.

Počasi prelistujem pratiko ter iščem v njej svoje otroštvo. Iščem zgodovino vseh, ki jih ljubim.

Sonce se skriva za orehovo krošnjo. Velik metulj frfota nad resedo.

Veliko življenje se pretaka skozi čas.

Emilijan Cevc

kaj
pravite?

OBHAJILO V SMRTNEM GREHU

Ali sme dati duhovnik sv. obhajilo verniku, o katerem izven spovedi ve, da je v smrtnem grehu?

Cerkvena določila glede tega so naslednja: ne sme se dati obhajila verniku, kateri je bil od Cerkve kaznovan s kaznijo cerkvenega izobčenja ali podobno

kaznijo. Prav tako se mora odreči obhajilo verniku, ki trmasto vztraja v očitnem smrtnem grehu. Primer takšnih očitnih grešnikov bi bili verniki, ki bi živeli samo v civilnem zakonu. Isto velja za takšne, ki so se ločili od svojega zakonskega druga in so se znova poročili (civilno) ali pa živijo v očitnem konkubinatu. Cerkev je ta svoj nauk v zadnjem času ponovno izpovedala, ker so se začela pojavljati ponekod drugačna mnenja.

KRIŽ ZA ZADNJO URO

O križu, blagoslovljenem za zadnjo uro, sem slišala, da se trenutno sploh ne more dobiti. Ali je takšen križ sploh potreben? Ni enako veljaven križec na rožnem vencu? Ali mora biti lesen? Sem zmedena in prestrašena glede tega.

Po zadnjih določilih o odpustkih ni predviden noben poseben odpustek za zadnjo uro, ki bi bil navezan na pobožno uporabo kakšnega blagoslovljenega predmeta (križa ali česa podobnega). Zato je še bolj brezpomembna vaša

zaskrbljenost o snovi in velikosti križca.

Po sedanjih določitih Cerkve sta na pobožno uporabo nabožnih predmetov (križev, škapulirjev in svetinjc) navezana le naslednja dva odpustka: 1. popolni odpustek, če kdo uporablja katerega od nabožnih predmetov, ki so bili blagoslovljeni od papeža ali od kakšnega škofa. A ta popolni odpustek se more prejeti le na praznik sv. Petra in Pavla, če se istočasno moli kakšna veroizpoved. Seveda se more prejeti le en odpustek na ta praznik. 2. Vsaka pobožna uporaba omenjenih predmetov pa nam nakloni delni odpustek in sicer tudi večkrat na dan. Za smrtno uro pa Cerkev daje dve priložnosti za pridobitev popolnega odpustka. Prvega dobimo, če nam je duhovnik s posebno formulo naklonil ta popolni odpustek, kar navadno vsak duhovnik stori že sam po sebi pri predvidevanju bolnikov. Druga prilika za popolni odpustek za zadnjo uro pa je vernikom dana s tem, če redno v življenju molijo kakšno posebno molitev (česarvno ne vsak dan). V takem primeru dobé popolni odpustek v smrtni uri. S temi določbami pa niso odpravljeni morebitni odpustki, ki so navezani na kakšne posebne škapulirje. Ti ostanejo še vnaprej v veljavi.

ALI SE LAHKO PREBODE UMRLEMU SRCE?

Zakaj se nekemu, ki ga bodo

čez minute pokopali, ne sme pre-
bosti srcé? Saj to vendar ni ev-
tanazija!

Če je čisto gotovo, da je umrl res mrtev, potem ni nobene prepovedi, da mu ne bi smeli prebosti srca ali pa prerezati glavne žile (kot so to že od nekdaj delali zdravniki na zahtevo svojcev mrtvega ali pa samega mrtvega, ki je v testamentu to zahteval). Če se sme truplo sežgati, potem se še z večjo pravico sme mrtvemu srce prebosti, da se s tem reši strahu svojce umrlega ali pa da se izvrši testament.

TEŽAVE S SKLEROTIČNIMI

Soseda je tožila o močni sklerozi svoje matere. „To ni človeka vredno življenje — je rekla — saj ne živi sama, pa tudi drugim ne pusti živeti.“ Kako odgovoriti osebi, ki ima komaj trohico vere in gleda vse bolj z naravnega vidika?

Takšnemu človeku je težko odgovoriti. Tistemu, ki ne veruje v Boga in ne v človekovo odgovornost pred njim, je nemogoče dopovedati, zakaj je nravno dobro trpeti in trpečemu pomagati. Še posebej pa je težko dokazati, da bi v takšnih primerih ne bi bila upravičena evtanazija. Vernemu človeku pa je to popolnoma jasno in lahko umljivo: človek ni gospodar svojega življenja, temveč le njegov upravitelj. Zato ga mora varovati in poskušati rešiti, dokler se to z običaj-

nimi sredstvi more. Za bolnika samega in tudi za tiste, ki mu strežejo, pa je bolezen lahko vir velikega zasluženja pred Bogom.

VATIKANSKO „BOGASTVO“

V ostri debati je spet prišlo naprej vprašanje, zakaj Vatikan s svojim „bogastvom“ ne poma-ga revežem. Zakaj sv. oče le go-vo-ri, tam pa so spravljene „za-kadi“?

V čem obstojijo ti zakladi? V cerkvah, zgrajenih v prejšnjih, bolj vernih časih, Bogu na čast in ljudem v službo; v muzejih, umetninah vseh vrst. Ali naj pa-pež da podreti cerkve in prodati marmor in drugo, kar bi se dalo prodati? Nikomur kaj takega ne pride na misel. Še danes se zgo-dovinarji in umetniki zgražajo, ker so nekateri krščanski vladar-ji v napačni gorečnosti dali po-dreti premnoge poganske templje, ki so bili velikega umetniškega pomena. In kaj naj naredi z dru-gimi umetninami, ki so končno last in ponos vsega kulturnega človeštva? Nihče se ne zgraža, če ima država svoje muzeje, knji-žnice in druge umetniške „zakla-de“. Nasprotno, gotovo je to narodu v ponos — s tem do-kaže, da ima smisel za kulturo. Potem pa še drugo: vzdrževanje umetniških cerkva, muzejev in knjižnic Cerkev veliko stane, ne da ji pa nobenega stvarnega do-bička. Cerkev to dela, ker noče zaslužiti še enega očitka več, da

je protikulturna, kar ji že sedaj mnogi očitajo.

Mnogi od tistih, ki se pohuj-šujejo nad bogastvom Vatikana, se pa ne pohujšujejo nad razsi-panjem strahotnih vsot denarja, ki ga zapravljajo filmske in športne veličine. Da ne govori-mo o naravnost bajnih vsotah, ki gredo za oboroževanje. Da Vati-kan pri vsem „bogastvu“ vendar-le ni tako bogat, je razvidno iz dejstva, da niti najbolj potreb-nih osrednjih uradov celotne Cer-kve (kot so razna „ministrstva“ ali rimske kongregacije) ne mo-re vzdrževati in je zadnja bilan-ca pokazala velik deficit, od ka-terega jo rešujejo samo dobri a-meriški katoličani. In končno ti očitki redno prihajajo od ljudi, ki prav malo ali pa sploh ne pri-spevajo za vzdrževanje Cerkve, ki jo znajo samo kritizirati.

Lojze Kukovica

Za mladino za mladino

DR. ALOJZIJ ŠUŠTAR, ljubljanski nadškof in slovenski metropolit

ČLOVEKOVO DOSTOJANSTVO V VESTI

Vest in svoboda

Z vestjo pa je dobro in slabo povezano samo takrat, kadar gre

za svobodno odločanje. Tako dobro ali slabo imenujemo npravno (moralno, etično) dobro ali slabo. Ko se človek zaveda, da je sam izbiral, in to kolikor toliko jasno in zavestno, in ko je vsaj do neke mere mogel presoditi tudi posledice svoje odločitve, gre za dobro in slabo v vesti. Dobro in slabo vreme, dobre in slabe ceste, dobre in slabe letine nimajo z vestjo nič opraviti. Ko pa je od človeka odvisno, ali je kak izdelek ali kako delo dobro ali slabo, smo že bliže vesti.

S tem se pokaže, da je mogoče govoriti o vesti in o dobrem in slabem samo pri človeku, ki se zaveda svojih odločitev in dejanj, jih lahko oceni in med njimi svobodno izbira. Sicer tudi drevo lahko prinaša dober ali slab sad in tudi živali lahko naredijo ne-

kaj dobro ali slabo. Ker tam ni takega spoznanja, razločevanja in svobode kakor pri človeku, dobro in slabo pri rastlinah in živalih nimata ničesar opraviti z vestjo.

Če se človek jasno zaveda svoje svobode pri odločitvah, se zaveda tudi svoje odgovornosti. Zaveda se, da za svoje odločitve in dejanja zasluži priznanje in pohvalo ali po grajo in kazen. Prvo priznanje in pohvalo kakor tudi prvo grajo in očitek doživlja že v svoji vesti. Dokler vse to ostane samo v človekovi notranjosti, pravimo, da se človek čuti odgovornega v svoji vesti ali pred svojo vestjo. Ker pa imajo dejanja posameznika posledice tudi za druge ljudi, posebno za tiste, s katerimi živimo skupaj, je treba prevzeti odgovornost tudi pred njimi. Ali ljudje in družba za dobra dejanja vedno izrekajo svoje priznanje in pohvalo in daje nagrade in ali slaba dejanja vedno kaznujejo, je odvisno predvsem od tega, za kaj gre. Če dejanja povzročajo škodo in so že po zakonskih predpisih prepovedana, ima človek kmalu opravka s policijo in s sodiščem, z denarno kaznijo in z zaporom, ker se je odločil za slabo dejanje.

Odkod obveznost v vesti?

Posebna značilnost vesti pa je, da se človek ne zaveda samo razlike med dobrim in slabim in odgovornosti za svoja svobodna dejanja, ampak da v vesti jasno

čuti neki notranji zakon, ki mu ukazuje, da mora delati dobro in da ne sme delati slabega. Ta zakon je tako splošen, da se mu nihče ne more izmakniti ali ga zatajiti. Ljudje imajo lahko zelo različna mnenja o tem, kaj je dobro in kaj slabo. A vsi se strinjajo v tem, da je treba delati dobro in da se ne sme delati slabega. Pri tem ne gre samo za neposredno korist ali škodo, prijetno ali zoprno, lepo ali grdo, ampak za dobro in slabo v nravnem pomenu besede. Gre za tista svobodna dejanja, ki človeka izpolnjujejo kot osebo v človeški skupnosti in v vseh njenih razsežnostih ali pa tako izpopolnjevanje zavirajo. Zato tako dobro ali slabo dejanje imenujemo nravno, etično ali moralno dobro ali slabo. Vse tri besede, slovenska, grška in latinska, pomenijo približno isto.

Ob zavesti razlike med dobrim in slabim, svoje obveznosti pa se človek v vesti zaveda tudi svoje odvisnosti od nečesa ali nekoga višjega. Dobro ve, da ne more kratko malo sam odločati, kaj je dobro in kaj slabo, ampak se znajde v nekem redu, ki ga mora sprejeti, spoštovati in upoštevati. Če se temu redu upre, če ga hoče postaviti na glavo ali če se zanj ne zmeni, se vest kaj hitro oglasi in mu očita, da se ni prav odločil. Ali človek vedno takoj čuti in doživi tudi hude posledice svoje odločitve, je odvisno od področja, na katerem se za red in za zakone ni zmenil. Druž-

ba navadno poskrbi, da tisti, ki kršijo red, hitro čuti posledice, pa naj gre za prometne ali delovne, za šolske ali davčne predpise.

Pred kom je človek odgovoren?

Ker se človek zaveda, da si ne ustvarja in kroji npravnega reda sam, ampak da ga najde v svoji naravi, v družbi, v predpisih in izročilu, v vesti tudi jasno spozna, da ni odgovoren samo svoji vesti, ampak še nekomu drugemu, višjemu, ki ga mora ubogati in kateremu mora o svojih svobodnih odločitvah polagati obračun. Nekateri pravijo, da smo odgovorni pred zgodovino, drugi, da smo odgovorni pred družbo, tretji, da smo odgovorni pred neko neznano višjo silo. Spet drugi pa pravijo, da je vse to samo stvar vzgoje in navade in da sploh nismo odgovorni pred nikomer drugim kakor pred samim seboj. Ko bi bilo res tako, bi to pomenilo, da bi človek lahko delal, kar bi hotel. Sam bi svojevoljno in po lastnem okusu ustvarjal in oblikoval, spreminjal in preobračal npravni red. Vedno bi moralo iti vse dobro in biti vse dobro, saj bi vse sam izbiral in o vsem sam odločal.

Vsakdanja izkušnja, splošno prepričanje ljudi in zgodovina človeškega rodu pa kažejo, da temu ni tako. Ravno ob doživljanju svoje vesti, ki zapoveduje delati dobro in prepoveduje delati slabo, ob doživljanju odgovornosti

in npravnega reda, mimo katerega ne moremo, so se ljudje vedno znova spraševali, odkod vse to. Kdo je izvir vsega tega? Od koga smo odvisni na npravnem področju? Doživljanje vesti je zato bilo že v zgodovini in je tudi danes pot k odkrivanju bitja, ki presega človeka in ta svet. To bitje je absolutno in kristjani verujemo, da je to Bog. V človekovi vesti se po našem prepričanju javlja Bog. V svoji vesti človek spoznava svojo odvisnost od Boga in svojo odgovornost pred njim. O vsem tem, dragi moji prijatelji, ste vi, ki ste hodili k verouku in šli k prvi spovedi, na nekoliko drugačen način slišali že zelo zgodaj. Starši, vzgojitelji in duhovniki so vas učili, kaj je dobro in kaj je slabo. Morda ste tudi že zelo zgodaj znali stavek: Bog vse vidi in vse ve, greh se delati ne sme. Učili ste se izpraševati svojo vest, posebno pred spovedjo. Pri tem ste tudi ugotavljali, ali imate že razvito in pravilno oblikovano vest, če ste sami prav razločevali med dobrim in slabim in se tudi svobodno prav odločali. Ali pa se še spominjate, da je bilo vedno treba vpraševati druge, in da tudi brez kazni ni šlo. Kdo od vas ne bi vedel marsičesa povedati o takih vaših precej neprijetnih izkušnjah?

Odločati po svoji vesti

Prišel pa je čas, ko ste hoteli postati samostojni tudi v vesti. Bil ste mnenja, da znate v svoji

vesti sami presoditi, kaj je dobro in kaj slabo, in da ni treba več vpraševati drugih. Hoteli ste odločati po svoji vesti in po svojem prepričanju, tudi če so bili drugi drugačnega mnenja. V takem doživljanju svoje vesti in njene vloge v življenju ste začeli doživljati človekovo dostojanstvo v vesti ali, drugače povedano, dostojanstvo človeka kot etične osebnosti. Postati močna, razvita in izrazita etična osebnost in se uveljaviti v življenju je pravzaprav cilj vzgoje in prave priprave na življenje.

Danes je v Cerkvi tako rekoč nekaj samo po sebi umevnega, da postavljamo vesti in samostojno odločanje v vesti v središče npravnega življenja. A ni bilo vedno tako. Niso še daleč časi, mor-da vam tudi vaši starši vedo o tem kaj povedati, ko so veliko bolj poudarjali avtoriteto in pokorščino avtoriteti kakor pa vesti. Posebno mlademu človeku so dopovedovali, da je sam še premalo izobražen in zrel in da zato ne more in ne sme sam odločati, ampak da mora vprašati starejše in se odločati po njihovih navodilih. Sklicevanje na svojo vest je bilo nekaj sumljivega. Zdelo se je, da se tisti, ki se hoče odločati po svoji vesti, ne zme-ni za nobeno zapoved in za noben npravni red, ampak hoče delati po svoji glavi, kakor se mu ravno zljubi. Ker so mnogi mislili, da vest pomeni isto kot samovoljnost in zavračanje vsake av-

toritete, so bili proti vesti. Svarili so pred to nevarnostjo. Mislili so, da je odločanje po lastni vesti vedno mogoče nadomestiti s spraševanjem drugih in z ubogljivostjo. Tako so včasih v Cerkvi samo duhovniki, škofje in papež veljali za tiste, ki vedo, kaj je prav in kako je treba odločati, vsi drugi pa naj bi nasvete in smernice iskali pri duhovnikih, škofih in papežu. Od tod je prišla navada, da so ljudje imeli za Cerkev, ki jo je treba poslušati in ubogati, samo cerkveno vodstvo, papeža, škofo in duhovnike, drugi pa so ostali bolj ali manj na stopnji nezrelosti in nesamostojnosti.

Do globljih sprememb je v Cerkvi začelo prihajati pravzaprav šele z drugim vatikanskim vesoljnim cerkvenim zborom (1962-1965). Ta je v svojem nauku o Cerkvi v sedanjem svetu kakor tudi v drugih odlomkih odprl skorajda novo gledanje na vest in njeno vlogo v človekovem življenju. V pokoncilski prenovi se je tako razumevanje vesti vedno bolj širilo in poglobljalo. Na Slovenskem je prišlo do izraza in do veljave predvsem v 6. zvezku Prenove, Človek in kristjan v današnji slovenski družbi in Cerkvi. V zadnjih letih je bilo tudi veliko predavanj in člankov o vesti in njeni vlogi. Najbrž tudi ni mladinske veroune skupine in ne tečaja duhovnih vaj, kjer ne bi načeli tega vprašanja in se o njem pogovarjali.

POGOVOR Z DR. ALOJZIJE KUKOVICO

Vsi poznamo dr. Alojzija Kuko-
vico kot dolgoletnega voditelja du-
hovnih vaj. Zato smo ga mladi na-
prosili, naj nam napiše kaj o du-
hovnih vajah, da bi jih preko mla-
dinskega kotička mogli vsi spoznati.

**Kaj bi vi rekli mlademu člove-
ku, ki se še nikdar ni udeležil
duhovnih vaj, da bi se zanje nav-
dušil?**

Najprej bi mu pojasnil, kaj
sploh so duhovne vaje, da se v
duhovnih vajah človek za nekaj
dnj umakne v samoto (v dom du-
hovnih vaj), pusti seveda svoja
običajna opravila in se posveti
izključno razmišljanju in molitvi
o temeljnih vprašanjih svojega
življenja. Pri tem mu pomaga vo-
ditelj duhovnih vaj, ki je navad-
no duhovnik (čeprav ni nujno,
kajti danes že tudi laiki in tudi
redovnice vodijo duhovne vaje),
ki mu na urejen način predloči
velike verske resnice, v katerih
luči naj presoja svoje dosedanje
življenje in naredi načrt za bo-
dočnost. Kolikor bolj resno kdo
vzame svoje življenje — eno sa-
mo življenje živimo in od tega
enega odvisi naša zemeljska, še
bolj pa večna sreča ali nesreča
— toliko lažje uvidi, kako ni no-
ben čas in napor odveč za raz-
mišljanje o tej najvažnejši zade-
vi. Duhovne vaje človeka sooči-
jo z osnovnimi vprašanji: od kod
sem, čemu sem na svetu in ka-

ko naj živim, da bom svoj kon-
čni cilj — srečo v Bogu dosegel.
V duhovnih vajah bom ne samo
lahko razmislił svojo preteklost,
temveč jo tudi popravil z dobro
spovedjo, da bom potem z mirno
vestjo lahko gledal v prihodnost.

**V kakšnih okoliščinah so se za-
čele duhovne vaje?**

Kristjani (in v nekem smislu
tudi mnogi nekrstjani) so zme-
raj delali duhovne vaje, seveda
ne ravno v današnjem smislu be-
sede. Že v prvih stoletjih so se
premnogi kristjani umikali radi
v samoto za nekaj časa, nekateri
celo za vse življenje, da so tam v
molitvi in pokori razmišljali o
večnih resnicah in delali za svo-
je zveličanje. Modernih vaj za-
četnik pa je sveti Ignacij Lojol-
ski, ustanovitelj jezuitskega re-
da (16. stoletje). Sam se je po
svojem spreobrnjenju, ko je bil
trideset let star, umaknil za de-
vet mesecev v samoto, kjer je v
molitvi in ob strogi pokori raz-
mišljal o svojem prejšnjem gre-
šnem življenju in kako hoče v
bodoče služiti Bogu. Duhovna do-
živetja in izkustva tistih mese-
cev je zapisoval v svoj dnevnik
in iz teh zapiskov je pozneje spi-
sal drobno knjižico „Duhovne va-
je“, ki je nekaj priročnik, ki naj
bi bil drugim dušam pomagal u-
rediti življenje in jih napotiti k
resnemu krščanskemu življenju.
In res je ta mala knjižica nare-

dila v 400 letih svojega obstoja izredno veliko dobrega. Veliko svetnikov, ki jih danes častimo na naših oltarjih, so tem duhovnim vajam dolžni svoje spreobrnjenje in svoje svetništvo. Zato so tudi papeži vseh teh stoletij izredno priporočali prav duhovne vaje sv. Ignacija, čeprav obstajajo tudi druge metode duhovnih vaj.

Zakaj so za današnji čas duhovne vaje še posebej potrebne?

Mislim, da zato, ker nas moderno življenje tako zaposluje z zunanji, stvarnimi zadevami, da si le težko najdemo časa in dušnega miru, v katerem bi se najvažnejšim vprašanjem svojega življenja mogli primerno posvetiti. Čutimo nujno potrebo, da smo kdaj za dalj časa sami s se-

boj in sami z Bogom, da tako lahko v miru in zbranosti mislimo na „**edino potrebno**“. Potem pa tudi, žal, ne živimo več v pristno krščanskem okolju, ki bi nas samo po sebi spominjalo na Boga in na velike verske resnice. Prav nasprotno, živimo v sekulariziranem svetu, ki ima za religiozne vrednote vedno manj smisla in časa. To pomanjkljivost moramo nadomestiti z večjo osebno prizadevnostjo, da tudi nam naše duhovne vrednote ne postanejo nekaj drugega. In prav temu namenu služijo tudi duhovne vaje.

Kako bi lahko prenesli to duhovno doživetje bolj učinkovito v svet?

Tako, da duhovnih vaj ne na-

redimo samo enkrat v življenju ali pa le vsakih nekaj let, temveč, če se le da — vsako leto, čeprav le za kakšen dan. Na ta način ohranjamo v sebi duhovne učinke prvih duhovnih vaj in tako nam bo lažje vztrajati v resnem verskem življenju.

Kakšno odgovornost ima mlad katoličan v današnjem svetu in na kakšne nevarnosti mora še posebej paziti?

Osnovno ima iste dolžnosti kot jih je zmeraj imel: skrbeti pred vsemi drugimi stvarmi za „edino potrebno“: da izpolni od Boga mu dano poslanstvo in se tako zveliča. Danes je to teže, ker se svet vedno bolj odvrta od Boga (vsaj zahodni svet), zaslepljen od bleska materialnih dobrin. V takšnem poplavljenem okolju je treba večjega osebnega napora, da ne omaga naše versko-moralno življenje. Vsak človek je v precejšnji meri odvisen od svojega okolja in če je to slabo, se mora resno boriti, da mu ne zapače. Pa še druga nevarnost obstoji danes, posebej za mladega človeka: nevarnost masifikacije, to se pravi, da človek počasi zgubi svojo osebnost in se preda toku, v katerem plava večina. Današnji svet s prefrnjenimi psihološkimi sredstvi človeku jemlje osebnost, ko mu, zlasti po socialnih obličih, oblikuje mišljenje, čustvovanje in posredno tudi delovanje in ponašanje. Temu se je mogoče učinkovito upirati le z

gojitvijo zdravih življenjskih načel in modrega uveljavljanja lastne osebnosti. Le močna osebnost more človeka usposobiti, da more kljubovati nezdravim vplivom okolja. Tudi zato so večkratne duhovne vaje velik pripomoček.

Bi lahko še kaj dodali? Kakšen primer, ki bi se nanašal na duhovne vaje?

Kdor hoče svoje versko in sploh človeško življenje resno vzeti, naj poskusi, kaj so to duhovne vaje. Nobeno teoriziranje ne more nadomestiti lastne skušnje, kot nobeno opisovanje dobre jedi ne nadomesti izkustva jedenja samega. Kar pa zadeva kakšen zgled našajoč se na duhovne vaje, naj pa omenim samo enega izmed tisočev, ki bi se dali navesti. Znano je, da je največji nemški politični politik, dr. Konrad Adenauer, ki je skozi dvanajst let vodil zahodno nemško politiko kot predsednik vlade po razdejanju druge svetovne vojne in Nemčijo pripeljal do „nemškega čudeža“, vsako leto delal osem dnevnih duhovnih vaj v nekem benediktinskem samostanu. Morda je prav zato tako velik kot državnik, ker je svoje jasne poglede in neukrotljivo moč črpal prav v duhovnih vajah, v intimnem pogovoru z Bogom in s svojo vestjo. In takih velikanov ni malo, le da to za časopise ni senzacionalna novica, zato o tem prav malo ali pa sploh nič ne zvemo.

Pogovarjala se je **Rozka Snoj**

v družini

EN OTROK – VEČ STARŠEV

Danes naj bi bil vsak otrok zaželen in ljubljen, vsi skrbimo za njihov blagor, zdravstvo pomaga neplodnim staršem, da pridejo do ljubljenega otroka; vse to so nedvomno znaki napredne človeške družbe.

Umetna, medicinska oploditev ali osemenitev v epruveti (in vitro) je bila spočetka mišljena kot pomoč neplodnim zakoncem in zato samo med zakoncema (homogena oploditev). O tej sem že pisala v prejšnji številki.

Zgodi se pa, da zaradi kakšnih posebnih, neozdravljivih vzrokov neplodnosti niti umetna oploditev med njima ni možna in moreta priti do otroka le s pomočjo tretjega, neznanega dajalca zarodnih celic (semenčec ali jajčev) ali celo tako, da „najameta“ telo tuje ženske, ki nosi in rodi le delno njunega otroka. V takih primerih ne moremo več govoriti o terapiji ali celo humanosti družbe, ampak prej zaslutimo pričetek razkroja družine in z njim vred vse človeške družbe, zlasti če pomislimo na zlorabe, ki lahko iz tega sledijo.

Verjetno ima veliko dajalcev svojih zarodnih celic človekoljub-

ne namene. Niti pomislijo ne, da je to nekaj čisto drugega kot na primer krvodajalska akcija. Kdor podari kri, mozeg ali ledvico, podari del sebe. Kdor pa dá svojo

zarodno celiro za medicinsko oploditev, sodeluje neposredno kot oče ali mati pri spočetju človeka, ki ga ne bo nikoli poznal. S tem ne daje samo samepa sebe, svojega telesa, pač pa svojega otroka, ki o taki trgovini z njegovim življenjem ne more nič odločati. V intimnost dvojice, v tako občutljivo zadevo, kot je njuna plodnost, poseže neznanec. Kdo? Kakšen? Resnični neznanec, ki pa je nenehno navzoč v njunem otroku, saj je ta prejel polovico svoje nasledstvene dediščine od njega.

Pri oploditvi z dajalčevo zarodno celico se eden od zakoncev za vse življenje odreče svojemu biološkemu starševstvu, kar je lahko vzrok številnih nesoglasij ali prizadetosti enega od njiju, čeprav njuna skupna odločitev in skrb za otroka daje pravico starševstva obema.

Če v tak način oploditve privoli mož, je to lahko izraz nesebične ljubezni do žene, ki jo želi osrečiti z materinstvom. Rodila bo otroka, ki nima nič skupnega z njim. Oče, odrinjen na stranski tir, igra v tem primeru le vlogo rednika. Mati ne bi smela niti z besedo niti z dejanjem pokazati, da je otrok samo njen. Bi to zmogla? Vse matere pa vemo, kolikokrat moramo otroke pred očeti „jemati v zaščito“, pa očetje niso prizadeti, ker so to tudi njihovi otroci. Spomnimo se šal o podedovanih dobrih in slabih lastnosti otrok, pri takih starših pa bi

se lahko sprevrgle v bridke očitke. Ne morem si zamisliti moža, ki ne bi bil ljubosumen na biološkega očeta svojega otroka, še bolj pa bi bila ljubosumna žena na biološko mater svojega otroka. Če vse to premislim, se mi zdi, da je posvojitev otroka preprostejša, saj se s tem odrečeta svojemu biološkemu starševstvu oba zakonca, čeprav je neploden samo eden. S tem pokažeta ljubezen in zvestobo drug drugemu, v sreči ali nesreči.

Poleg teh, zgolj zakonskih težav pa prinaša zunaj zakonska (heterogena) oploditev kopico etičnih, socioloških, pravnih in moralnih zadržkov, ki jih ne more spregledati nobena civilizirana družba. Ne živimo na primer v dobi pred 3500 leti, ko se je družbeno in družinsko življenje v plemenu nomadskih pastirjev, kakršno je bilo Abrahamovo, odvijalo v skladu z navadami bližnjih prednikov ali se ravnalo v skladu z zakoni, ki so jih prevzeli od drugod. Abrahamova zakonita žena Sara, ki ni imela otrok, je dala svojo služabnico možu, da bi z njo imel potomstvo, ki je zagotavljalo plemenu obstoj. Otrok, ki se je rodil, je pripadal ženi — in ne služabnici — razen če ga ta ni marala sprejeti. Take navade se nam danes zde surove.

Pa pogledjmo, kako to rešujemo danes. Kadar žena ne more zanositi, ovulacije pa ima, presadijo njen in možev umetno oplojeni zarodek v maternico tuje ženske,

ki nosi in rodi njenega otroka. Tako ženo imenujemo „matinosti-
teljica“. Ena takih „mater“ je po
francoskem radiu izjavila: „Ne
vidim nobenega moralnega zadr-
žka,, sem le živ inkubator.“ Lah-
ko da je ravnala iz plemenitih
nagibov — če odmislimo denarno
plačilo — žal pa so starši, ki so
najeli njeno telo in ji plačali
uslugo, napravili iz te žene svo-
je orodje, sredstvo za dosego svo-
jega cilja. Čeprav je cilj zaželen
in ljubljen otrok, ga je rodila
sebičnost staršev na račun izko-
riščanja tuje žene.

Ali bo današnja žena, ki se je
po tisočletjih zapostavljanja le
dokopala do enakovrednosti z mo-
žem, zopet postala predmet poni-
ževanja in zlorab? Ali bomo spet
ženam naprtili vso krivdo za pro-
dajo telesa, kar možem po na-
ravi ni mogoče? Katera družbena
ureditev more dopustiti kaj take-
ga? Ali bo nastala še socialna
razlika med ženami, da lahko ene
plačujejo nosečnicam svojih ot-
rok, druge pa si morajo s prodajo
svojega telesa služiti denar? Ali
ni nevarno, da si bodo tudi zdrave
žene pričele najemati matere za
rodnjo svojih otrok in se tako
laže posvetile službenim dejav-
nostim?

Kljub vsemu taka „najeta“ ma-
ti le ni samo nečuteč predmet.
Otroku — čeprav ne svojemu —
je telesna mati: otroka v sebi ni
le redila, ampak je med njima
najintimnejša povezava, saj sta
eno telo. Otroku čuti utrip nje-

nega srca; od šestega meseca da-
lje sliši in prepozna njen glas.
Tudi mati čuti njegovo gibanje,
lahko prisluhne bitju njegovega
srca. Povezana sta v dobrem
in slabem in oboje vpliva na otro-
ka. Zaradi vsega tega bi ju mo-
rala povezovati ljubezen. Mater,
ki otroka nosi, rodi, potem pa za-
vrže, obsodimo. Kdo pa je vreden
obsodbe tedaj, ko se mati odreče
otroku za plačilo: mati ali tisti,
ki so jo v to pahnil? Kaj pa, če
bi ji morali otroka nasilno iztr-
gati iz rok, ker se mu mora za
vselej odpovedati, po porodu pa
spozna, da se mu ne more...? Ali
je ne bi s tem psihično in moralno
uničili? Kaj naj rečemo o takih
starših, ki sprejmejo svojega last-
nega otroka kot „izdelek“ neke

ženske? Ali se ne zavedajo, da je njun otrok enkratno bitje, čigar biološki in psihični razvoj mora biti od samega začetka v-tkan v enovitost in ljubezen njune zveze, saj ga tudi to hrani in ščit od spočetja dalje.

Znani so tudi primeri, ko žena zaradi okvare jajčnikov dobi jajčece tuje ženske iz banke, ki jih ustanavljajo v ta namen, da v njih hranijo zarodne celice moških in ženskih dajalcev. V epruveti ga oplodijo s semenčicami njenega moža in po treh dneh presadijo zarodek v njeno maternico, ki so jo z zdravniškimi posegi za to pripravili. Žena bo rodila otroka, ki je po genetskem izvoru zanj popoln tujec. Ali ni tudi taka mati le „mati nositeljica“, živ inkubator, pa čeprav po rojstvu, otroka obdrži, se ga veseli in v toliko rečeh vpliva nanj? Kaj naj si misli o biološki materi svojega otroka, ki ve le toliko zanj, da morda nekje obstaja? Ali ne bi bila biološka mati stalno navzoča v njenem otroku?

Poleg oploditve v epruveti je možna tudi oploditev in vivo, ki jo je poznal že srednji vek in je najenostavnejša še danes. Če žena nima niti ovulacij niti ne more zanositi, zakonca najameta tako imenovano „nadomestno“ mater, ki jo oplodijo in vivo: zanosi in rodi otroka, ki je popolnoma njen — le njegovega očeta ne pozna — a ga po porodu proda zakoncema, ki sta jo najela za to uslugo. Mislim, da je tokrat

vsak komentar odveč.

Imam prijatelja, ki se bavi z vzrejo novih kokoši in zajcev, zato me vsi ti primeri umetnega oplojevanja spominjajo na umetno osemenjevanje v živinoreji, toda tam zaradi določenih, koristnih namenov. Skovati bomo morali novo slovensko besedo „človekoreja“, ker smo primere iz živinoreje prenesli na ljudi. Edino ljudje smo zmožni takega nesmisla, da postane zaželen otrok le proizvod, ki ga človek naroči in kupi. Kakšna ironija, da prihod tega ljubljenca v družino načenja temelje njenega obstoja!

Ob misli na zlorabe, ki jih utegne prinesiti tovrstno oplojevanje ljudi, bi nas lahko obšla groza. Dandanes bi Hitler v živih valilnicah — ženskih koncentracijskih taboriščih — gojil čisto arijsko raso. Ob napredovanju genetike utegnemo proizvajati take otroke, take ljudi, kakršne bodo hoteli imeti starši, delodajalci ali politični diktatorji. Znanstvena poročila s tega področja so grozljivejša od svetovnega uničenja v atomski vojni. Zato se napredni ljudje po svetu borijo proti genetskimi poskusom ravno tako kot proti atomski vojni.

Upamo, da se te možnosti ne bodo nikoli uresničile. Sin Človekov se je hotel roditi iz žene Matere, spočet od Duha, ki je ljubezen. Rodil in rasel je v človeški družini. Rojstvo vsakega otroka pomeni, da Bog še ni obupal nad človekom.

Vanja Kržan

V senci svetega Roka

V življenju človeka je mnogo stvari, ki te nehote, skoraj s silo, ki se ji ne moreš upirati, spomnijo na domači kraj, približajo domu in te vržejo v objem svojih najbližjih ljudi. Lahko so to poti, gore, rože, pesmi. Koliko lepih podob pričarajo, najlepših, ki jih nosiš s seboj in o katerih si že davno mislil, da so zastrte s temo in pozabljene. Pa so menda nekje v kotičku srca skrite, da zažarijo v sončni luči tudi v najbolj črni noči...

Sveti Rok! Kdo bi razgrinjal zaveso pozabe z mojih oči in me povedel v moj rodni Ptuj, če tebe ne bi bilo?

Komaj za prijeten sprehod od mesta Ptuja proti Hajdini so pozidali na umetnem gričku v zgodnjem srednjem veku cerkvico in ponudili v njej domovanje svete-mu Roku. Od tam je čudovit pogled na to staro mesto, z nekdanj izvirnim rimskim imenom Poetovio. Zgodovinarji pišejo, da je bila tam naselbina že v stoletjih pred Kristusom, rimski zgodovinar Tacit pa trdi o obstoju mesta že leta 69 po Kr. Pišejo tudi, da je bila mati Romula Augusta rojena v Poetoviu.

Na kaj vse je zrlo to mesto na bregovih Drave — postavljeno ob

vzhodnem robu rimskega cesarstva kot straža — v dolgih stoletjih! Hunski kraj Atila je podil svojo zmagovito vojsko tam skozi na zapad in se potem vračal z razbitim krdel; bolan in poražen. Ljudske govorice menijo o njegovem koncu in tajnem pokopu prav nekje v teh naših krajih; v železni in zlati krsti da so ga pokopali. Nato ga je izro-

pala divja ogrska konjenica in upejelila večji del predmestja. Tudi maši predniki mu prav iz verske različnosti niso ljubeznivo prizanašali. Divji turški poveljniki so si z meči utirali prehod proti Dunaju prav čez rodovitno ptujsko okolico in oblegali na pohodu tud božjepotno Marijino cerkev na Ptujski gori. Cele vasi so izumrle v letih črne kuge, ki je puščala le mrtvo tišino za seboj. Od tedaj so se v mesecu juliju (2. julija) zgrinjale k ptujskogorski Mariji zaobljubljene procesije prav v današnja leta, z močjo upanja v prošnje za varstvo živih in za pokoj mrtvih. V zadnjih stoletjih pa spet trpljenje, boji in junaške vztrajnosti naših dedov za svobodo materinega jezika in kulturne neodvisnosti. V lastni nemoči si se zgrozil, ko si srečal za veliko noč 1941 Hitlerjeve kolone težkega orožja, dreveče skozi križišča ptujskega cestnega vozla proti jugovzhodu. Stari rimski Poetovio se je tresel v temeljih pod jekleno težo, odsev smrti je podrhteval na blišču hladne Drave...

Ali, bo še kaj ostalo od vsega tega? Kdo bo še dočakal jutro svetlega dne?

Kadar se srečam kje s svetim Rokom, se v hipu zasmeje kljub vsemu veseli Ptuj pred menoj, z razsejano lepoto haloških goric v ozadju, pa tudi z bliščem biserkov in solz, ki hladijo bolečine vsakega življenja. Tudi tiste, ki te ljubi in ne more zasi-

drati svojih korenin v tujo zemljo.

Sveti Rok, ti čudežni dobrotnik veselega spomina!

— — —

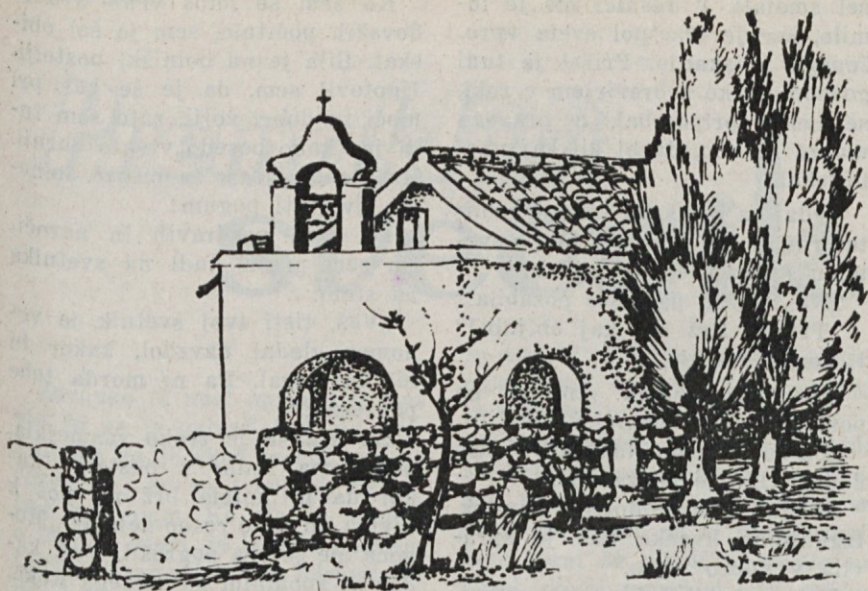
V božjem hramu ob naši koloniji nas s stene opazuje sveti Rok. Ste se kdaj ozrli po njem? Pastirski, širokih krajev klobuk mu čepi na glavi, oklepa se palice kot večina svetnikov in nam razkazuje bolečo rano nad kolonom. Ob njem sedi pes, ki drži v gobčku košček kruha.

Povedali so mi, da je sveti Rok zdravil rane. Pa tudi, da je bil sam bolan in zapuščen: zvesti pes je tedaj skrbel zanj in mu prinašal koščke hlebca, da je vzdržal...

Pod tem svetnikom sem jo videl vsako leto. Drobnoučiteljico, toda z veliko materinsko skrbjo. Tam je imela vso otroško družbo pred seboj: z njo je vdano molila, z njo goreče prepevala. Če bi vsaka molitev in vsaka pesem bila zapisana med dobra dela, kako goro bi jih že imela pred nebeškim plačnikom!

Nihče od svetnikov se ni zgani na oltarju, ne na stenah. Mir povsod. Vse je čakalo. Tudi sveti Rok je le molčé strmel na njo pod seboj. Kakor bi najbolj zbrano poslušal in opazoval.

Na skrivaj pa ji je nekoč le prijateljsko pošepnil: „Čas je, da pustiš delo! Tvoja setev gre v klasje. Ne vidiš, da si skoraj vse zrnje razsejala? Kaj ti je še ostalo?“

„Imaš prav! Malo, kar še imam, pustim zase. Za čase potrebe...“ je odločila.

„In poglej tudi na zdravje!“

Tedaj je otroke prepustila drugim.

Sprva je mislila, da ji je umreti brez njih. Bili so ji dobršni del življenja. Pozneje se je pomirila in skušala razumeti. Tako je bilo nekje sklenjeno: saj ji je sam sveti Rok pošepnil odločitev.

— — —

Nekega dne sem jo našel vso strto pod zumljajočimi borovci. Vroč dan je bil, da so puhtelevonjave po smoli, ki tako prijetno lajša dihanje. Hodila je okrog stola, ga potiskala sem, postavljala tja.

„Pridi, da mi boš pomagal iska-

ti kvačko! Če imaš kaj sreče,“ me je že od daleč klicala.

„Veš kaj, da ti bom jaz kvačko iskal? Kaj kvačka! Povej mi, kje najdem zlatnike!“ sem na šalo obrnil.

„Res, zgubila sem kvačko. Položila sem jo s prtičkom na stol in zdaj kvačke ni več. Brez nje ne naredim nič.“

Šel sem ji na pomoč. Od druge strani so prihajali tudi drugi. Vse je vpregla v iskanje kvačke. Pa smo res napenjali oči, toda kvačka ni zablestela med travo.

„Kaj pa vendar iščete?“ je zagolčala gospa Liza, ki se je vračala s kopanja.

„Kvačko! Nič več kot kvačko. Častitljivo kvačko, ker je last Anice,“ sem ji razložil in se za-

čel smejati. V resnici me je lomilo, ker je bilo pol sveta vpreženega v iskanje. Prišel je tudi gospod Mirko z brevirjem v roki, se nekaj pripogibal, a pravega videza ni bilo, da bi bil kaj vneto iskal.

Tedaj pa izkušena Liza pogruntala pravo: „Pa si kaj obljubila svetemu Antonu, če jo najdeš?“

„Na to sem pa čisto pozabila.“

„Trapa! Brž mu kaj obljubi!“ ji resno svetuje.

„Seveda, svetega Antona na pomoč,“ nekdo ponovi.

„Pa še svetemu Roku kaj!“ sem dodal. „Da ne bo zavisti!“

Smejali smo se dolgo vsevprek. Izgubljena kvačka nas je spravila v dobro voljo.

Boste verjeli? Liza je potisnila roko med travo in dvignila kvačko...

„Tu jo imaš!“ jo je položila v roko Anici. Vsi smo nenadoma ostrmeli in se zresnili. Tudi Anica.

Presenečena je komaj spravila iz sebe: „Zdaj pa moram takoj v cerkev, da izpolnim obljubo. Že je hitela z drobnimi koraki med drevjem.“

S kom je uredila račune, nam ni nikoli izdala. Po povratku smo opazili le neiaavadno zardela kolena.

— — —

Ko sem se letos vrnil s kordovskih počitnic, sem jo šel obiskat. Bila je na bolniški postelji. Ugotovil sem, da je še kar pri moči in dobri volji, zato sem tudi jaz kako besedo v šalo obrnil. Kaj je boljšega, če moreš bolnemu dvigniti pogum!

Po vseh pozdravih in naročilih sem prešel tudi na svetnika na steni.

„Veš, tisti tvoj svetnik je verjemer gledal navzdol, kakor bi bil kaj iskal. Pa ni morda tebe pogrešal?“

Za hip se je trpko zasmejala, nenadoma sedla v postelji, kakor da bi hotela brž na pot k njemu, in čisto resno dejala: „Mogoče me je res pogrešil. Veš, kadar se spomnim na svetega Roka, nenadoma oživijo otročki pred menoj. Vs, ki smo leto za letom hodili tja. Vidim jih, kako živo molijo, in slišim njihovo petje... Pa zdaj so nekateri že veliki, že poročeni. To mi z največjo gotovostjo potrjuje, da smo se postarali. Naš čas je mimo...“

Zamišljeno je prenehala, potem pa z neko otožnostjo potožila: „Oh, da ne morem več peti!“

„Veš, tudi v tvojem imenu smo molili in peli pri njem. Mogoče pa ti pošilja zdravje. Če je drugje zdravil, zakaj ne bi še tebe!“

Prisrčen nasmeh je prekril njeno lice.

Premakljivi svečnik

13

Zdravko je imel opravek v mestu in se je oglasil tudi na škofiji. Ko ga je škof srečal, mu je rekel, naj se za trenutek ustavi tudi pri njem. Ko sta se menila o tem in onem, je beseda nanesla tudi na premestitev in Zdravko je rekel škofu, da si želi drugam.

„Je kaj narobe na vašem sedanjem mestu?“

„Ni. Toda dolgo sem že tam in rad bi izkušnje, ki sem si jih pridobil, uporabil kje drugod.“

„Kaj bo pa rekel vaš župnik?“

„Dobil bo drugega kaplana in bo zopet vse dobro.“

„To je res. Kaj pa ljudje?“

„Bojim se, da sem izgubil nekaj ugleda pri njih. Zato ne bo napak, če se umaknem.“

„S čim pa ste si zapravili ugled ali nekaj ugleda, če sem natančen?“

„Zamerijo mi, da sem obiskal željka in sem posredoval zanj, da je dobil službo.“

„Da, bojijo se, da ne bi šli Želj-kovo pot. Zato smo dobili tudi precej pisem, ki so polna strahu

za vas. V vseh je omenjeno tudi neko dekle, ki vas bojda zalezuje, in podobne stvari.“

„Vem za vse te govorice, toda za strah ni nobenega vzroka. Moj oče je kmet in kakor njemu ne pride na misel, da bi postal škof, tako meni še nikoli ni prišlo na misel, da bi zamenjal svoj poklic. To seveda ni moja zasluga, ampak tako je, in Bog ne daj, da bi bilo kdaj drugače.“

„Da. Nikoli ne pozabite, v kako krhkih posodah nosimo svoj zaklad skozi življenje. Kaplanovali pa ste kar dovolj dolgo, zdaj bi bil čas, da bi postali samostojen človek.“

„Če je kje kako tako mesto, sem pripravljen.“

„Tako imenovane dobre župnije sedaj ni na razpolago. Bi šli na manjšo, kjer bi bili sami, brez kaplana?“

„Zelo rad. Nikoli nisem hrepenel po 'dobri' župniji, ker je ta naziv za župnijo precej tvegan.“

„Seveda. Mišljeni so pač dohodki, ki jih župnik v taki župniji ima. V dušnopastirskem po-

gledu pa take župnije navadno niso najboljše, morda niti ne dobre, ampak bolj mlačne, če že ne mrzle. Bi šel v kakšno — kakor temu rečemo, čeprav po krivici zakotno župnijo? Recimo v Zabrežje?”

„Sicer ne vem kaj bolj natančnega o tej župniji, vendar sem jo pripravljen sprejeti. Koliko vernikov pa ima?”

„Okrog tisoč. So pa razmetani na precejšnjem prostoru, ker je župnija zelo hribovita. Ljudje že dve leti hodijo prosjačit, da bi imeli svojega duhovnika, saj zdaj župnijo soupravlja sosed. Torej sprejmete?”

„Sprejemem. Rad imam naravo, predvsem gozdove.“

„Se ne bojite, da bi imeli na raztreseni župniji pre malo dela? Zdi se mi, da ste za delo zelo zavzeti. Tako je rekel o vas vaš župnik.“

„Ne bo mi ga manjkalo. Naložil si ga bom, kolikor ga bom le mogel opraviti.“

„Potem pa sprejmite v božjem imenu. Še to: kdo vam bo pa gospodnjil? Menda ne tista, o kateri v pismih pišejo, da leta za vami?”

„Imam sestro, ki že nestrpno čaka, kdaj se ji bo njen sen ure sničil in mi bo gospodnjila. Je tudi katehistinja in mi bo pomagala tudi pri dušnem pastirstvu.“

„Lepo. Tako vam bo v župnišću domače. Naprej pa vam povem, da bo treba v župnišću in cerkvi marsikaj urediti. Že leta se ni nihče česa dotaknil in čaka

vas mnogo popravil. Treba bo misliti na oltar proti ljudstvu in notranjo preureditev cerkve, da o župnišću niti ne govorim. Čaka vas trdo delo, toda najprej si morate pridobiti ljudi, sicer ne boste zvozili. Ljudje so dobri, toda nezaupljivi. Tudi duhovnik jim je samo neke vrste oblastnik. Tako so bili navajeni. Vi boste že znali počasi ustvariti ozračje medsebojnega zaupanja.“

„Potrudil se bom.“

„Največja težava pa je v tem, da je Zabrežje sprto med seboj. Kar hočejo eni, ne marajo drugi, zato si prizadevajte župnijo najprej spraviti med seboj, da bo enega duha, potem bo vsako delo steklo brez večjih težav.“

14

Ko se je raznesla novica, da je kaplan Zdravko prestavljen in bo s prvim julijem odšel na novo mesto, je začelo v župniji vreti. Začela se je gonja proti župniku, da je kriv kaplanove prestavitve, dokler Zdravko sam ni pojasnil, da je on zaprosil za premestitev in da odhaja na samostojno mesto.

Komaj se je vihra nekoliko poleгла, že se je dvignil nov val ogorčenja. Raznesla se je neverjetna, toda „dokazana“ in popolnoma „trdna resnica“, da so župniku Ivanu na meji zaplenili trideset milijonov dinarjev, ki jih je hotel v svojem fičku nezakonito spraviti čez mejo. Čeprav ta novica ni bila nekaj novega, saj so podobno govorili že o mnogih

župnikih — kaplanom menda le niso mogli prisoditi tolikega bogastva — se je kot požar razširila po vsej župniji in še v okoliških krajih.

„Sramota, da dela župnik kaj takega! V tuje banke nalaga svoj denar.“

„Kakšen svoj denar. Reci rajši naš denar!“

„Tako je, naš denar. Mi smo mu ga dali, od nas ga je izterjal, zdaj ga pa nosi drugam.“

Nekateri so imeli pomisleke,

„Toda zakaj bi župnik nosil denar v tujino nezakonito? Saj bi ga lahko spremenil v tujo valuto, odprl bančni račun in vse skupaj odnesel lepo po zakoniti poti?“

„Da bi v banki vedeli, koliko denarja ima? Ne bodi nor, tega že ne bo naredil.“

„Ampak, ljudje, trideset milijonov. Kje bi pa župnik vzel trideset milijonov?“

„Ali ne dajemo nedeljo za nedeljo v pušico? Kam pa gre ta denar, če ne v njegov žep? Kaj pa je v teh dolgih letih, odkar je pri nas, pravzaprav naredil?“

„No, popravil je župnišče, cerkveno streho, prekril stolp in še marsikaj. Skoraj vsako leto je bilo na vrsti kakšno večje delo.“

„Večje delo! Same drobnarije. Sicer smo pa mi delali, da je porabil čim manj denarja. Zdaj pa tole!“

V začetku je malo ljudi verjelo govoricam in so mnogi imeli pametne pomisleke:

„Ljudje, bodite pametni! Odkod pa vse to tako natančno veste?

Pravite, da je denar skril ali da so mu ga pomagali skriti v gume njegovega fička. Kako so pa na meji prišli na to, da so mu gume preiskali?“

„Nekdo ga je prijavil. Menda tisti, ki mu je pomagal denar skriti.“

„Kako so prišli na meji na to misel, ne vem. Tega v časopisu ni bilo.“

„Kaj pa je bilo v časopisu?“

„Samo kratko, da je župnik ta in ta skušal preslepiti finančne organe, katerih budnosti se imamo zahvaliti, da so ga na meji razkrinkali, mu denar zaplenili, zadnjo besedo o tem pa bo imelo sodišče.“

„V katerem časopisu pa je to bilo?“

„Ne vem. Špinkov Karči je bral s svojimi očmi, lahko vprašate njega. Vse je bilo navedeno z imenom in vsoto in tako naprej, da ni nobenega dvoma, da je stvar popolnoma resnična.“

„Mi pa nedeljo za nedeljo dajemo in dajemo.“

„Župnik pa nedeljo za nedeljo jemlje in jemlje.“

„Prisežem, da sem preteklo nedeljo zadnjikrat spustil denar v pušico.“

„Tudi mojega ne bo več videl.“

Kakor uničujoč ogenj je šla novica od človeka do človeka, od hiše do hiše, podirala prijateljski odnos do župnika, uničevala zaupanje vanj in v Cerkev sploh in gradila nepremostljivo pregrado med župnikom in verniki. Župnik Ivan pa je mirno živel sredi tega

vretja, ne da bi vedel, kakšne velikanske neumnosti se širijo o njem, saj je vsota v nekaj dneh narasla na petdeset milijonov dinarjev in nič koliko dolarjev in mark, tistih, ki so to novico brali v časopisu s svojimi lastnimi očmi, pa je bilo tudi že nad dvajset.

Skoraj tri tedne je trajal škandal, ne da bi se govorice unesle, nasprotno, še povečale so se, da so začeli verjeti tudi taki, o katerih si tega nikoli ne bi mislili. Večina ljudi pa je govorice sicer pobrala, vendar se ti ljudje niso odločili niti za to, da bi verjeli, niti niso kaj dosti župnika zagovarjali. Župnik pa se je čudil, kako je to mogoče, da darovi od nedelje do nedelje tako naglo usihajo.

„Kaj je neki našim ljudem? Saj čez dva tedna ne bo več niti dinarja v nabiralniku.“

Kaplan Zdravko je o tem slišal nekaj zvoniti, toda bilo je tako mimogrede, razen tega se mu je vest zdela tako bedasta, da se niti zmenil ni zanjo, ker je mislil, da noben človek ne more biti tako naiven ali neumen, da bi to verjel. Zato tudi ni župniku niti omenjal, ker ga ni hotel za prazen nič razburjati.

V župniji pa so se začeli nekateri najbolj razgrajaški sestajati in sestavljati delegacijo, odposlanstvo, ki naj gre k župniku in razčisti stvar glede denarja:

„Za njegovega nam ni mar. Naj nosi, kamor hoče in kolikor hoče. Toda gre za cerkveno premoženje, za cerkven denar. O tem pa naj

nam da natančen račun. To je treba od njega zahtevati. Pet zastopnikov naj gre k njemu in mu to pove.“

„Trije bodo dovolj. Trije naj gredo k njemu in naj da račun, koliko je bilo zaplenjenega cerkvenega denarja. In ta denar naj vrne.“

„Kako ga bo vrnil, če so mu tudi njegovega zaplenili?“

„To je njegova stvar. Zakaj pa se spušča v prepovedane stvari?“

„Pravzaprav bi morali vso stvar sporočiti škofu. Naj ga škof odstavi. Kaplan je dovolj star in izkušen, da lahko župnijo prevzame.“

„Le kaj je treščilo v te naše duhovnike! Nekoč kaj takega niti misliti ni bilo mogoče.“

„Zdravko, praviš? Zdravko je premlad. Preveč gleda za deklet.“

„To pa ni res. Doslej kaj takega ni bilo slišati o njem.“

„Si ti zaplankan človek! Kaj ne veš, kako lazijo dekleta za njim?“

„Mogoče. To pa še ne pomeni, da lazi on za njimi.“

„Pustite govoričenje. Določimo tri ljudi, tri moške, ki bodo šli k župniku. Dušan, ti boš šel.“

„Zakaj pa jaz?“

„Ti si bral v časopisu o tem in boš najlaže vse povedal tako, kakor je bilo napisano.“

„Kdo pravi, da sem bral?“

„Meni si pred nekaj dnevi rekel, da si vse to bral črno na belem. Si pozabil?“

„Rekel sem res. Toda pravzaprav nisem jaz osebno bral. Go-

voril sem z Vladkom, on pa je bral s svojimi očmi.“

„To je dovolj. Zato greš ti in...“

„Ne grem. Nimam nastopa za take stvari: Naj gre nekdo, ki zna gladko povedati, kar misli. Tudi Vladko ni za to. Pojdi rajši ti in vzemi s sabo še dva druga.“

Tudi ta, ki je bil glavni, ni hotel stopiti pred župnika in tako z odposlanstvom ni bilo nič.

Koliko zla so govorice povzročile v župniji, se ne da povedati, saj je župnik naenkrat veljal za tatu, lakomneža, za zadnjega človeka v župniji. O vsem tem so razpravljali vpričo otrok in se dan za dnem vedno znova vračali k tej stvari in ob vsaki ponovitvi je bila bolj napihnjena in vedno več podrobnosti so odkrili: da je bil ves denar v dolarjih, ki jih je župnik nakupoval v okoliških vaseh in bi ga že takrat skoraj dobili, kako so bili bankovci v kolesu zmečkani in mnogi sploh več ne bodo veljali.

Zdaj so se tudi dobre ženice spomnile, kako je bil tiste dni župnik zaskrbljen in zato tako raztresen, da je to in ono drugače naredil kot sicer in bi bil nekoč skoraj opustil celo spremenjenje pri maši, tako je bil ves z mislimi drugje. Skratka, ljudska domišljija ni imela meja za vedno novo dolaganje kuriva, kajti ogenj obrekovalne strasti po hudičevem namenu pač ni smel ugasniti, pohujšati je moral še zadnjega človeka v župniji.

Vsi ljudje pa so se izogibali te-

mu, da bi kdaj spregovorili s kaplanom. Zdelo se jim je, da je na neki način pri vsem tem soudeležan. Morda je bilo nekaj denarja tudi njegovega, saj rad potuje in bi mu tuja valuta na tujem še kako prav prišla.

Naenkrat je bilo v župniji toliko gnilobe, da se je kakor gnojnica razlivala od enega konca do drugega, razburjala s svojim smradom vse vernike, tudi dobre, ki niso vsega tega prav verjeli, od otrok, ki so komaj shodili, pa do starcev, ki so prikimavali z osivelimi glavami in vzdihovali:

„Moj Bog, moj Bog, kakšni pa so ti današnji časi. Da župnik krade in goljufa! Sveta mora biti konec, ko se kaj takega dogaja.“

Končno pa se je vendarle našla pametna in odločna ženska, ki je šla na župnišče, pa ne k župniku, tudi njo je bilo sram stopiti pred osumljenega, če že ne dokazano krivega župnika, ampak se je oglasila v kuhinji pri gospodinji Julki, župnikovi sestri.

Ko sta izmenjali nekaj nepomembnih besed in je bil čas, da pride z besedo na dan, je ženska rekla:

„Jaz sicer govoricam ne verjamem popolnoma, vendar pa se čudim, zakaj gospod župnik stvari ne pojasnijo, da ljudje vsaj v tem ne bi tako pretiravali.“

„Kakšne stvari?“

„Pa to vendar. Okrog teh mnogih milijonov.“

„Kakšnih milijonov?“

„Nikar se ne delajte, kako da o tem še niste slišali. Saj vsa fa-

ra ve in ne samo naša, še devet drugih.“

„Lahko ve ves svet, jaz zares ne vem ničesar.“

„O milijonih, ki so jih župnik spravljali čez mejo, pa so jim ves denar zaplenili.“ In začela je pripovedovati, kaj se v župniji govori.

„To je neumna šala. Saj ljudje tega ne morejo verjeti. Kje bi pa moj brat vzel toliko denarja?“

„Pravijo, da so gospod župnik vzeli ves cerkveni denar.“

„Kaj ste nori? Da bi moj brat vzel cerkveni denar? On, ki je glede cerkvenega premoženja tako natančen? Komu pa je ta beda-sta misel padla v glavo?“

„Zato pa se čudim, zakaj se župnik ne branijo. Zakaj vsaj ne razložijo in se nekako opravičijo. Vsak ga lahko kdaj kdaj polomi. Gotovo so hoteli cerkvi samo dobro.“

„Če prav razumem, tudi vi verjamete tem neumnim govoricam.“

„Če je bilo v časopisju, mora biti vsaj nekaj res.“

„Tako, tako! Zdaj pa imam dovolj! Da si upate s takimi lažmi priti v župnišče! Tam so vrata! Pojdite in vsem povejte, da ni bilo samo petdeset, ampak sto, ali tisoč ali desettisoč milijonov, povejte kar hočete, če vam bo kakšen bedak verjel.“

„Prišla sem z dobrim namenom. Želela sem samo, da bi se stvari razjasnile in bi se župnija pomirila. Če pa vam ni do tega, pa sama z župnikom glejta, kako bosta vozila. To vam povem, da žup-

nik nima na svoji strani niti enega človeka več.“

Julka je planila v pisarno:

„Pa kaj je s temi milijoni? Je svet ponorel ali kaj?“

„S kakšnimi milijoni?“

„Ki si jih nesel ali peljal čez mejo.“

„Julka, Julka, zopet te je nekdo pošteno potegnil. Tolikokrat sem ti že rekel, ne poslušaj čenč.“

„Niso čenče, če vsa župnija govori o tem. Vsi te obsojajo, dasi se polastil cerkvenega denarja.“

„Vsa fara so včasih trije, štirje ljudje. Cerkevni denar in župnikovo bogatenje z njim pa je že od pamtiveka priložnost za sumničenje, ki nekatere ljudi kar naprej žgečka, in si ne morejo pomagati, da od časa do časa ne bi sumničenju popustili.“

„Ti vse preveč na lahko jemlješ. Ljudje pa so včasih nepreračunljivi. Čim bolj je kakšna stvar neverjetna in nemogoča, prej jo sprejmejo in verujejo. Celotaki, o katerih tega nikoli ne bi mislili. Zdajle je bila pri meni Breznečkina, pametna, modra ženska, toda tudi ona veruje govoricam, zato ne jemljí stvari tako brezbrizno.“

Opoldne je župnik govorice omenil kaplanu.

„Tudi sam sem že slišal nekaj o tem, čeprav mi nihče ni hotel natančneje povedati, za kaj pravzaprav gre. Misli sem, da takim neumnostim ljudje ne morejo nasesti. Morda pa so le nasedli. Popoldne bom pozvedel pri ključarjih.“

„Ste slišali kaj o denarju, ki ga je naš župnik na črno spravljajl čez mejo?“

„Kako ne bi slišal, saj vsa župnija samo o tem govori.“

„Vsa župnija misli, da je to res?“

„Mora biti res, če pa je bilo v časopisu.“

„Ste vi to brali v časopisu?“

„Jaz ne. Toda povedali so mi tisti, ki so brali s svojimi očmi.“

„Pa ste kaj premišljevali o tem, kje bi župnik vzel toliko denarja?“

„Govorijo tudi o cerkvenem denarju.“

„Vi pobirate in denar štejete. Ste kdaj izračunali, da od denarja, ki ga nabereite ob nedeljah v pušico, po odbitih stroških za razne stvari res toliko ostane?“

„Kaj še. Za denar ki ga nabereмо v cerkvi gotovo ne gre.“

„Ste vi ljudem to kdaj razložili?“

„Tako mimogrede sem kaj rekel, pa so ljudje tako razjarjeni, da nihče nikogar ne posluša.“

„Dobro. Če ne gre za pušco, za kakšen denar pa potem gre? Ceroveni namreč?“

„Lahko je to tisti denar, ki ga ljudje župniku osebno prinesejo.“

„Ko ob koncu leta delate obračun, ste res ugotovili toliko darov? Toliko milijonov?“

„Midva, cerkvena ključarja, sva videla vsoto, ki nama jo je župnik pokazal.“

„A tako. Hočete reči, da župniku sploh ne zaupate. Da je lahko res prejel samo toliko denar-

ja, kolikor je vama izkazal, lahko pa tudi mnogo več, tako mislite. Od kdaj župniku ne zaupate? Ste vedno nosili v srcu sumničenje ali pa se je v vas vgnezdilo šele sedaj?“

„Prej se mi je vedno zdelo, da je vse prav, odkar pa so se razširile te govorice, pa nič več ne vem, kaj naj si o vsem mislim.“

„Najmanj, kar lahko želimo od vas, ki ste cerkveni ključar, je to, da mislite s svojo glavo. Če pa niste zmožni samj stvari premisliti in pametno presoditi, bi bilo bolje, da vaše mesto cerkvenega ključarja prevzame kdo drug.“

Oprostité, to je trda in žaljiva beseda, toda stokrat bolj je žaljivo vaše nezaupanje do župnika, s katerim ste toliko let sodelovali. Ste se prepričali, da je bilo to res v časopisu? Ste zahtevali, naj vam nekdo časopis pokaže? Niste. Lagodnejše je sprejeti čenče in jih povečane dajati naprej.“

„Vi mislite, da na stvari ni nič? Toda kdo bi si mogel kaj takega izmisliti, če ne bi bral v časopisu?“

„Vi tega v časopisu niste brali. Svetujem vam, pojdite k tistemu, ki je bral, prepričan sem, da vas bo poslal k drugemu, in k tretjemu in desetemu in ne boste našli človeka, ki bi to res v časopisu bral, ker časopis tega ni mogel prinesiti. Uredništvo dobro premisli, preden natisne nekaj, kar bi ga lahko drago stalo, če bi prišlo do tožbe.“

Zvečer sta se župnik in kaplan posvetovala, kaj bi bilo boljše: da stvari razloži in župnika zagovarja kaplan ali pa se pred ljudmi zagovarja župnik sam. Zdravko je bil ves v ognju, da bo on povedal ljudem, kar jim gre, župnik pa si je odločitev pridržal do sobote. V soboto se je odločil, da bo stvar razčistil sam. Kaplan pa je vrgel med ljudi vest, da se bo v nedeljo župnik zagovarjal, zato naj čim več ljudi pride k pozni maši.

Res je bila cerkev v nedeljo pri pozni maši čisto polna. Ljudje so rdeli od razburjenja, se drezali s komolci in delali pikre pripombe, drugim pa je bilo nerodno, kakor da so sami postavljeni pred sodni stol.

Župnik je stopil na ambon, prebral je berilo in evangelij, potem pa je dolgo stal na mestu, kakor da ne more najti prave besede, kako bi začel. Množica se je umirila do poslednje možnosti in zadrževala dih. Končno je planil v ta mrtvaški mir čvrst, toda nekoliko drhteč župnikov glas:

„Bratje in sestre! Pred vami staji vaš obtoženi brat in vi ste njegovi sodniki. Krivda je velika in težka, pa še grda hkrati, kajti lakomnost je za napuhom takoj drugi glavni greh. Vi, moji sodniki, me dolžite, da sem se polakomnil bogastva, premoženja in ga skušal spraviti čez mejo na varno. Kaj bi tam z njim, ne vem, kakor tudi vi ne veste, toda za lakomnost je bistveno prav to, da ne gleda na praktično uporabo

stvari, ampak gleda samo na to, kako bi čim več spravila skupaj in kako čim bolje spravljeno varovala.

Da bo pa lahko pravičnejše razsodili ta spor, dovolite, da najprej nekoliko podrobneje pregledamo stvari tako, kakor so, in sicer tako, mali otroci, ki ste prav tako kakor vaši starši sedaj moji sodniki, pa vse do najstarejšega človeka, ki je danes pri tej razpravi mavzoč.

Kot obtoženec bom skušal govoriti resnico in samo resnico, kajti stojim na mestu, odkoder se je doslej vedno službeno oznanjala resnica, in prosim Boga, naj me varuje, da z lažjo ali prevaro ne bi oskrnil tega svetega mesta.

Gre za milijone, ki bi jih spravljajl čez mejo. Toda odkod meni toliko milijonov? Vi pravite, mi smo dali župniku ta denar, mi ga vzdržujemo, to je naš denar.

Oprostite! Če ste ga dali meni, ni več vaš. Če je pa moj, ga lahko dam, kamor ga hočem. Ali imam jaz pravico vpraševati, kam vi dajete svoj denar? Če bi totej svoj denar nesel čez mejo in bi me dobili, zakaj bi se vi nad tem zgražali? Kvečjemu bi se mi lahko posmehovali, da ga nisem bolje skril ali da sem zaupal ljudem, ki so me potem prijavili.

Toda vi sami ste prišli do pričanja, da v vseh teh letih, odkar sem pri vas, nisem mogel toliko denarja spraviti skupaj, pa naj bi se hranil tudi s samim suhim kruhom in jabolki. Če torej

nisem imel toliko denarja, je na dlani, da sem si prilastil tujega. In najbližji je pač cerkveni denar.

Glejte, starši, vas mi bilo sram vpričo otrok, malih, nedolžnih, govoriti in dneve in dneve razpravljati o tem, da je župnik tat in goljuf. Ne razumem vas, kako ste mogli svoje otroke še pošiljati k verouku. Kako naj jih učim poštenosti, če sam nisem pošten, kako naj jih učim ne kradi, če pa sam kradem ob vsaki priložnosti.

Ne morem se načuditi temu, da je mogoče verjeti stvari, ki so brez podlage. Če bi le malo začeli računati, bi si rekli: danes sem dal v cerkvi pri nabiranju toliko in toliko. Če bi vsi dali, brez izjeme vsi, bi to zneslo toliko in toliko. Kako daleč je še to do milijona in kako daleč še le do petdeset milijonov. To ste sami uvideli, zato ste rekli, da so toliko več dali izredni darovalci, ki so svoj denar prinesli naravnost meni. Vi se poznate med seboj. Malo se oglejte okrog sebe in presodite, kje bi našli, recimo tristo ali petsto ljudi, ki bi kar tako darovali take velike vsote.

Pa čeprav bi se našlo toliko dobrotnikov, pa čeprav bi naša župnijska blagajna pokala od natrpanosti z denarjem, ne bojte se, jaz se ga ne bi dotaknil. Povem vam torej jasno, naravnost in vsakemu razumljivo: Nisem spravljal čez mejo denarja, ne svojega ne cerkvenega. Zato tu-

di ni res, da bi me na meji dobili in mi denar vzeli.

Vse tiste, ki ste trdili, da ste vse to brali v časopisu, pa prosim, prinesite mi do prihodnje nedelje časopis, ki je to izmišljotino matisnil, in zagotovim vam, da bo ta časopis to laž preklical in se opravičil. Toda močno dvomim, da bi kdorkoli to zares bral v časopisu in zato že sedaj rečem vsem, ki ste trdili, da ste vse to brali v časopisju, da ste navadni hudobni lažnivci. To vam povem javno in vpričo vseh, vi pa dokažite, da niste lažnivci s tem, da mi prinesete časopis.

Dolga leta sem med vami, bratje in sestre. Doživel sem med vami mnogo lepega, pa tudi marsikaj bridkega. Ko se mi življenje nagiba v večer, sem mislil, da me nič več ne more ne vem kako prizadeti, da smo se nekaako navadili drug na drugega, da drug drugemu lahko zaupamo in vemo, da lahko zaupamo, niti najmanj pa nisem pričakoval, da bom moral proti koncu svojega bivanja med vami požreti še to, upam, zadnjo, zelo hudo bridkost, da bom med vami veljal za nepoštenega, za tatu.

Bogu hvala tudi za ta križ, prenesel ga bom in počasi pozabil. Tudi ne bom poizvedoval, kdo je najprej širil te neumne govorce in kdo jih je najprej pobiral, naj o vsem tem sodi dobri Bog s prizanesljivo ljubeznijo. Zame pa je bolje, da o tem čim manj vem, da bom tem

laže z vsakim izmed vas govoril, kakor da ni nič kriv in je vse zopet v najlepšem redu.

Težko mi je zaradi pohujšanja, ki ga ne bo tako lahko popraviti, prav tako se ne bo tako lahko znebiti sumničenja, ki gloda v srcu, češ: nekaj pa je le moralo biti, če so ljudje toliko o tem govorili. Ne morem nič drugega, kakor da rečem: nič ni bilo. Sumničenja pa se morate znebiti sami, nihče drugi vam ga ne more odstraniti iz srca.“

Pri kosilu je kaplan Zdravko rekel:

„Pa je le prav, da ste sami spregovorili ljudem, kajti mene bi zaneslo in bi začel zmerjati. To bi pa samo povečalo sum in mnogi bi rekli, da pač drživa skupaj in drug drugega braniva.“

„Žal mi je zaradi tistega o lažnivcih. Tudi tisto bi si lahko prihranil.“

„Ne, to ste prav povedali. Zaslужili bi, da bi jih navedli z imeni, bolje pa je vendar, da ni ste.“

„Hvala Bogu, da jih ne poznam.“

V župniji je še dolgo vrelo, kajti največji krivci so mrzlično iskali tiste, ki so te vesti raznesli, in začele so se zdrahe in zamere na veliko, dokler se ljudje končno le niso spametovali in na vso stvar pozabili.

„Zdaj se spomnim,“ je rekel Zdravko, „da Željko tega ni mogel prenašati, tega neprestanega nadzora nad seboj. Vedno sem vsem na očeh,“ je rekel. „Nadzira

me župnik, opazuje me njegova kuharica, ljudje mi sledijo na vsakem koraku, kam grem, kako grem, kaj delam, kako se pokrižam, kako pokleknem, vedno sem vsem na očeh, vedno izpostavljen opazovanju in kritiki, vedno na gostem rešetu, ki se mu ni mogoče izmuzniti ali ga obiti. To naj prenašam vse življenje?“

„Vi ste luč... vi ste mesto na gori, ki se ne more skriti,“ sem mu rekel. On pa na to:

„Kakšna luč neki, ko pa je v duši toliko teme, toliko nerazčiščenih vprašanj. Pomisli samo na to, kako kristjani različno pojmujejo evharistijo. Vsi imamo isti vir, vsi iste Jezusove besede: To je moje telo, to je moja kri. Pa vendar si jih vsak po svoje razlaga. Mi katoličani jemljemo njegove besede dobesedno. Sprejemamo resnico, da je pod tema podobama Kristus v resnici navzoč. Evangeličani so poudarek prenesli na besede: Vzemite in jejte in pijte iz keliha, zato priznavajo, da je ta kruh Kristusovo telo samo pri zavživanju, ne pa tudi takrat, ko ga mi katoličani hranimo za češčenje. Zopet drugi kristjani, mislim da binkoštniki in drugi pravijo, da je kruh in vino samo znamenje Kristusove pričujočnosti, ne pa resnična pričujočnost. Zdaj se pa znajdi!“

„Toda...“

„Vem, vem, rekel mi boš, da sem vendar moral s temi vprašanji razčistiti že v bogoslovju. Saj sem razčistil, takrat, toda zdaj

dvomi znova prihajajo. Tu so in me ovijajo kakor meglen oblak, da ne morem jasno videti. Vse trojno verovanje se mi zdi včasih enakovredno in se ne morem jasno in dokončno opredeliti za to ali ono. To pa povzroča v meni nemir, negotovost, stisko in nerazpoloženje.

„Saj si se že odločil. Sprejel si katoliški nauk, nauk svoje Cerkve, zakaj zdaj o tem sploh še dvomiš in razmišljaš?“

„Rad bi dognal, kdo ima prav ali kdo ima bolj prav.“

„Z razumom tega ne moreš dognati, ker gre za najgloblje skriv-

nosti. Skrivnost pa ni več skrivnost, če jo moremo z razumom razvozlati. Skrivnost moraš sprejeti s srcem, za to pa je potrebna tvoja lastna volja in predvsem božja milost. Vera v skrivnost je dar, veliki dar.“

„Mogoče je dar. Toda bojim se, da jaz tega daru nimam.“

„Če je tako,“ je rekel župnik, „potem pa korenine njegovega izstopa segajo do njegovega najglobljega bistva. Njegova vera je izgubila polet in je siromak poln hudih dvomov. Spominjava se ga pri sveti daritvi, da bi se v veri zopet znašel.“

Umrla duhovnika

Franc Dobovšek

7. novembra je umrl za srčnim infarktom upokojeni župnik Franc Dobovšek, ki je zadnjih 7 let opravljal službo kuratnega beneficiata v Vogljah pri šenčurju. Rajni je bil rojen v Ljubljani 1910, po maturi je 3 leta študiral elektroniko, nato stopil v semenišče, bil 1936 posvečen in postal kaplan na Koroški Beli. 1941 so ga Nemci odpeljali na Hrvaško. Od 1945 je bil kaplan pri Devici Mariji v Polju, nato župnijski upravitelj in župnik. To veliko župnijo je vodil 26 let. Premagovati je moral velikanske začetne težave. S svojo potrpežljivostjo, dobroto in dejavnostjo si je osvojil župnijo. Ko mu je zdravje opešalo, je vodil 7 let manjšo župnijo Dol pri Ljublja-

ni. Zaradi opešanega zdravja je 1978 odšel v pokoj. — Rajni je bil brat dr. Jožeta Dobovška, ki živi med nami v Argentini.

Prelat Aleš Zechner

17. novembra 1985 je po dolgi in hudi bolezni umrl dekan celovškega kapitlja prelat Aleš Zechner. Rojen je bil 1902 v Spodnji vesi, župnija Žvabek, na Koroškem, v duhovnika posvečen 1926, bil kaplan v šmihelu in škofijski tajnik, nato župnik in dekan v Železni Kapli, 1953 postal prošt in dekan v Dobrli vasi in od 1970 stolni dekan celovške (krške) škofije. V različnih gremijih krške cerkve je opravljal pomembne službe kot uradni zastopnik slovensko govorečih vernikov. Bil je domsmrtni častni predsednik celovške Mohorjeve družbe.

SREBRNI JUBILEJ SLOVENIKA

28. in 29. novembra 1985 je praznoval svoj srebrni jubilej zavod „Slovenik“ v Rimu. Pred 25 leti, 22. novembra 1960, je Kongregacija za semenišča in univerze izdala odločbo o ustanovitvi slovenskega papeškega zavoda. Za njenega prvega rektorja je bil imenovan p. Anton Prešeren SJ. Njegov sedež je bil na ulici dei Colli 8, prva študenta pa sta prišla iz Argentine. 4. januarja 1965 je postal msgr. dr. Maksimilijan Jezernik prorektor zavoda, prof. dr. Janez Vodopivec njegov namestnik, službo spirituala je prevzel p. dr. Vladimir Truhlar, ekonomijo pa klatretinec p. Anton Legiša.

Novoustanovljeni zavod je bil spočetka brez lastne stavbe, gojenci so stanovali po drugih hišah. 19. maja 1973 je bila stavba na cesti Appia Nuova 884 izročena svojemu namenu ob navzočnosti slovenskih škofov.

Sedanje vodstvo (rektor dr. M. Jezernik, podrektor dr. Jožko Pirc in dr. Janez Belej) je ob srebrnem jubileju priredilo slovesno praznovanje. Proslav so se udeležili škofje Šuštar, Jenko, Kramberger in Pirihi, 23 bivših gojencev zavoda in 7 sedanjih ter drugi gostje. Pobožnost v spomin na rajne predstojnike, študente in dobrotnike je 27. novembra zvečer v kapeli vodil škof Kramberger. Naslednji dan je v zavodski dvorani vodil zahvalno somaševanje nadškof Šuštar, pel pa je zbor Slovenika. Na jubilejni akademiji je o zgodovini in poslanstvu Slovenika

spregovoril rektor Jezernik, številna voščila (med drugimi voščilo delegata za slovensko dušno pastirstvo v Argentini msgr. Oreharja) je prebral dr. Pirc, slavnostno razmišljanje je imel univ. prof. dr. Andrej Capuder iz Ljubljane, pevske točke je izvajal zbor Slovenika, nadškof Šuštar pa je v imenu slovenskih škofov podelil Sloveniku odličje sv. Cirila in Metoda. 29. novembra so se vsi gostje zbrali v baziliki sv. Petra k jubilejni sv. maši, ki jo je vodil škof Pirihi, nato pa obiskali razstavo najvažnejših slovanskih rokopisov in starih knjig v vatikanski knjižnici. S petimi litanijami, zahvalno pesmijo in blagoslovom v kapeli Slovenika je bilo zaključeno večednevno slavlje.

med nami v Argentini

Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1985

Krsti: Matjaž Aleksander Marušič, Herman Aleksander Zupan, Marija Celeste Mulc, Luka Hirschegger, Andrej Jerman, Alojzij Danijel Žakelj, Andreja Laura Vidmar, Franc Andrej Gričar, Nadja Cecilija Žerovnik, Yoana Itati Mastnak, Andrej Pavel Drenik, Lojze Černak, Cecilija Marjana Fink, Matjaž Pavel Jeretina, Jakob Ignacij Barraza Durič, Vladimir Marijan Šmon, Pavel Janez Levar, Marija Cecilija Dolinar, Ivan Bajda, Pavel Aleksander Larotanda Mazora, Robert Nikolaj in Robert Emilijan Telič, Ivana Aleksandra Simčič, Andrej Marolt, Janez Karel Kavka, Flavij Andrej in Marjan Aleksander Caputo Starič, Erika Jemec, Jakob Ivan Lombardero Tominc, Nataša Marjana Žerovnik, Matija Aleksander Zupanc, Tatjana Karina Monzón Habič, Magdalena Žnidar, Marija Viktorija Rant, Marjana Lucija Kržišnik, German Mulc, Slavimir Klemenčič, Marija Zofija Kastelic, Aleksander Roman

Jelen, Andrej Pavel šuc, Veronika Ullúa Zorko, Emilijan Ciaglia Gričar, Cintija Jelen, Karolina Marija Gelb, Cecilija Levstik, Silvo Darjan Rozina, Andrej Friderik Sterle, Marijan Avguštin Hostnik, Marija Veronika Jerman, Valentin Alojzij Grbec, Andrej Ecker, Marija Lucija Kinkel, Matija Manuel Brandán Korošec, Friderik in Zofija Aleksandra Stumberger, Cecilija Kocmur, Kristijan Danijel Kopač, Aleksander Oppenlander Žefran, Mirjana Bajda, Damijan Marko Oberžan, Damijan Cuny Žnidar, Pavel Nikolaj Urbančič, Gonzalo A. Marzoa Durič, Marko Stanislav Mehle, Gašper Potočnik, Gabrijela Vasle, Luka Andrej Šušteršič, Marcel Cores Babnik, Sonja Mariela Rozina, Pavel Ceferino Dacar, Avguštin Mustar, Tomaž Godec in Martin Damjan Doldi Cestnik.

Poročili so se: Vinko Truden in Julka Keržič, inž. Andrej Grohar

in Nadi Kopač, Amalija Omahen in Robert Walter González, Irena Grebenc in Jorge Pérez, Rihard Vintar in Emilija Gričar, Kati Mustar in Carlos Mauratian, Milan Godec in Marija Marta Ogrin, Martin Boštjančič in Helena Jemec, Andrej Peršuh in Irena Rezelj, Tonči Vesel in Guillermo Ré, Adrijana Zupančič in Gustavo Catania, Andrej Ferfolja in Lucía Mansilla, Helena Miklavc in Carlos Armando Cepeda, Andrej Filipič in Lidija Maček, dr. Adrijana Troha in dr. Raúl A. Sanjour, inž. Niko Jakoš in prof. Mirjam Šeme, dr. Alenka Smersu in dr. José M. Fernández, Mario Danijel Troha in Claudia B. Solís, Jože Čampa in Marta Šmalc, Matej Šušteršič in Elsa B. Benegas, Lučka Voršič in Gustavo Bidone, dr. Jure Marin in prof. Noemí Mazzei, Jože Jerman in Marta Rupnik, Dinko Radoš in Kati Adamič, Jože Kržišnik in Lea Goršič, Jože Urbanč in Nancy Alemis, Marijan Grbec in Marta Rozina, Monika Andreja Jerebič in Ricardo García Torales, Tomaž Maček in Ivanka Kočar, Gabrijela Marija Dolinšek in Julio Conde. Boris Žgajnar in Magdalena Oblak, Marija Alojzija Gerzinič in Alberto Maximiliano Elizeche, prof. Franci Uštar in Graciela N. Castello, inž. Janez Belič in Marija Kržišnik, inž. Anton Kostelec in lic. Marija Repovž, lic. Gregor Rant in arh. Helena Urbančič, Vinko Vilfan in Teresita Echagüe, Tonček Pavlovčič in Kristina Neumann, Andrej Golob in Marta Križ.

Umrli so: Frančiška Triler, Ju-

re Mejač, Ana Mohar, Barbara Dolinar, Janez Staudacher, Viktor Berlot, Jože Kobe, dr. Marjan Zajec, Rudolf Dolčič, Vera Berlot, Alojzij Mali, Lojzka Jereb, Justa Repič, Hedvika Učakar-Kline, Mihaela Medved, Ivan Zazula, Leon Stupica, Milan Godec, Janez Peček, Janez Lipičar, Metod Čuk, Jože Hočever, Terezija Poglajen, Milka Tutovac, Emil Živec, Janez Globokar, Janez Ozimek, Herman Zupan, prof. Lojze Horvat, Justina Pahor, Ivanka Braun, Vinko Preložnik, Stanko Marušič, Janez Fajfer, Gustav Gol, Marjeta Rusjan, Angel Lasič, Alojzij Modic, Ivan Matevžič, Lojzka Sancin, Štefan Bevčar, Janez Peršuh, Fani Sterle, Marija Gerbec, Jože Požar, Jože Kramarič, Jože Albreht, Stanko Kline, Jože Trpin, Jožefa Žurga, Lojze Bizjak, Francka Kalan, Jurij Agre, Mirko Jerončič, Vinko Truden, Jožefa Klinkon, Aleksander Javoršek, Karel Karba, Apolonija Cerar, Ana Arnšek, Angela Lavrič, Rudolf Jakše, Anton Mihovec, Rozalija Rašek, Janko Mašič, arh. Evald Koren, Marica Kralj, Marija Lavrič, Jože Lah, Albina Uršič, Vinko Boh, Angela Vodopivec, Ivanka Kržišnik, Ivana Grilj, Janez Jeločnik, Franc Zabukovec.

(Po „Oznanilu“)

Bogoslovec Bidovec — diakon

Na 4. adventno nedeljo, 22. decembra, je bogoslovec Anton Bidovec, rojen v Argentini, ki študira bogoslovje v Ljubljani, prejel red diakonata v ljubljanski stolnici. Mašniško posvečenje bo prejel prav

tam 29. junija 1986 in se nato vrnil v Argentino ter se vključil v slovensko dušno pastirstvo.

Duhovne vaje

Kratke duhovne vaje za žene so bile v zavodu sv. Vincencija, Devoto, od sobote 14. decembra od 18. ure do nedelje popoldne, za moške pa prav tam en teden kasneje. Udeležilo se jih je 66 žena in 35 moških, oboje je vodil dr. Alojzij Starec.

Božič

Pred božičnimi prazniki so bile kratke duhovne vaje za žene in moške. Božičnico sta priredila v Slovenski hiši v soboto 21. decembra Vincencijeva konferenca in Zveza slovenskih mater in žena. Pri programu so sodelovali otroci iz Slovenske vasi pod vodstvom Zdenke Janove.

Kratko duhovno obnovo za Slovence v Bariločah je imel France Cukjati, ki je imel zanje tudi polnočnico. Pri polnočnici v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu je pel Komorni zbor pod vodstvom Anke Gaser, ki je pel božične pesmi tudi že četrte ure pred začetkom maše. Mnogim rojakom je preprečila udeležbo huda ploha, ki je bila eno uro pred mašo. Mladina je priredila božična srečanja po krajevnih domovih. Na Pristavi je bila na božič srebrna maša dušnega pastirja Franceta Berganta. Koncert božičnih pesmi Mladinskega zbora iz San Justa, ki ga vodi Andrej Selan, je bil v nedeljo 29. decembra

zvečer v sanjuški stolnici, Mladinski zbor Slomškovega doma pa je pod vodstvom Tineta Selana pel na nedeljo po božiču pri maši.

Koncert božičnih pesmi

29. decembra 1985 v San Justu

Mladinski pevski zbor iz San Justa, ki ga že 15 let vodi Andrej Selan, je v nedeljo, 29. decembra 1985, pripravil koncert božičnih pesmi v stolnici v San Justu. Na sporedu je bilo 23 pesmi in sicer: Na polnoči grede, Prišla je lepa sveta noč, Rajske strune, Angelsko petje, Le Betlehem čuje, Glej, zvezdice božje, Pastirci iz spanja, Slava na višavi, Ave, Jesu parvule, Zveličar nam se je rodil, Transeamus usque Betlehem, Božična noč, Noč božična, Presveta noč, Zveličar preljubi, Hitite kristjani, Počivaj, milo Detece, Zvezde gorijo, Sveta noč, Le ena zvezda gori, Pri jaslicah, Polnočno obhajilo, Raduj, človek moj in Sveta noč.

Koncertu je prisostvovalo veliko ljudi. Mladinski zbor ob svoji 15-letnici šteje 52 članic in članov.

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

Danes živé čudovito vsi razen delavcev, kmetov in poštenih razumnikov.

— — —

Tovarištvo je večno. Tudi zato, ker je postopek, da bi nekatere tovariše zamenjali, strašno zapleten.

— — —

Kdor je sit laži, je lačen resnice.

KJE JE KAJ

LETO 53

FEBRUAR 1986

UVODNIK	Prosti čas in počitnice	65
SLOVENSKI ŠKOFJE	Pismo naših škofov duhovnikom in vernikom v zdomstvu in izseljenstvu	66
	Svetovni kongres o izseljencih (škof dr. Stanislav Lenič)	68
EVHARISTIČNO LETO	Kristusovo skrivnostno telo smo (Anton Nadrah)	69
	Evharistija — vir edinosti z Bogom in ljudmi (nadškof šuštar)	74
NAŠA VPRAŠANJA	Nekaj misli o zdomstvu in slovenstvu (Božidar Fink)	76
	„Dolžan ni samó, kar veleva mu stan...“ (pogovor dr. Julija Savellija s prof. Božidarjem Bajukom)	81
	Ciril in Metod, naša sveta učitelja (Marko Kremžar)	86
	Kaj pravite? (Lojze Kukovica)	95
LEPOSLOVJE	Iz Krsta pri Savici (Franc Prešeren)	80
	Naša beseda (Mirko Kunčič)	85
	Pratika (Emilijan Ceve)	91
	V senci svetega Roka (Jože Krivec)	109
	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	113
ZA MLADINO	Človekovo dostojanstvo v vesti (nadškof A. šuštar)	98
	Pogovor z dr. Al. Kukovica (Rozka Snoj)	102
V DRUŽINI	En otrok — več staršev (Vanja Kržan) ...	105
KRONIKA	Umrli duhovnika Dobovšek in Zechner ..	123
	Srebrni jubilej Slovenika	124
	Krsti, poroke in smrti med Slovenci v Argentini 1985 (Oznanilo)	125
	Med nami	127

AÑO 53

FEBRERO 1986

Uvoženo iz Slovenije

Lepo je v naši domovini biti Nemec.

— — —

Pri nas je svoboda misli. Če mislite drugače, niste svobodni.

— — —

Detergentov za pranje možganov nikoli ne zmanjka.

— — —

Tisti, ki so obljubljali na veliko, imajo zdaj vse.

— — —

Pravijo, da smo pri nas vsi enaki. Sebe iz skromnosti ne štejejo zraven.

— — —

Na svetu je vse krivično razdeljeno: kapitalizem ima izobilje avtov; socializem in izobilje parkirnih prostorov; pri nas pa primanjkuje obojega.

— — —

Vse kaže, da je naša družbena nadgradnja zgrajena na črno.

— — —

V boju za stabilizacijo je padel edinole standard.

— — —

Izvažamo ladje in uvažamo rešilne čolne.

— — —

Politika je pred športom: tu se ne zamenjuje niti ekipa, ki ne zmaguje.

— — —

Kapitalizem je v krizi: ne more več dajati posojil socializmu.

— — —

Pokazali smo visoko produktivnost v proizvodni i sovražnikov.

Malo za šalo malo zares . . .

„To je pa res hudo, da vam je prvi mož tako kmalu umrl.“

„To pravi tudi moj drugi mož.“

— — —

„Včeraj sta vas torej pripeljala na policijsko postajo dva policaja?“

„Ja, gospod sodnik.“

„V vinjenem stanju?“

„Ja, oba.“

— — —

Ona: „Prihajam iz kozmetičnega salona.“

On: „In kako da nisi prišla na vrsto?“

— — —

„Gospa, ali smem v vašem stanovanju kaditi?“

„Ravnajte tako kot doma!“

„No, pa ne! Saj sem navajen potrpeti.“

— — —

V podjetju.

„Ali iščete novega blagajnika?“

„Ja, pa starega tudi.“

— — —

„Dragec“, vzdihne žena navdušeno in obstane pred izložbo z dragim klobukom, „tega ali nobenega!“

„Dobro,“ pravi on, „nobenega.“

— — —

Milijonar zdravniku: „Vi ste moje veliko upanje za mojo starost.“

„Hvala, enako.“

— — —

Zaljubljenca sta se sprla.

„Ko bi bila ti moja žena, bi ti dal strup.“

„Ko bi bila jaz tvoja žena, bi ga tudi vzela.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.
— Odgovorni urednik: msgr. Anton Orehar — Ramón L. Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual
No. 223.231. — Tiska V i l k o s. r. l., Estados Unidos 425, 1101
Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. — ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1986 (do 28. februarja) A 25; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa eslovena. Editor y director: mons. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.